Nagy-Kanizsa. Harmadik évfolyam. 4. szám 1864. február 1-én.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

a

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és müvészet köréből.

Megjelen e lap legalább egy iven julius hó 1-től kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán szétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 5 frt.; félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 70 kr — Minden előfizető a tulajdonos kölcsön könyvtárát az eddigi fenntálló feltételek mellett fél áron használhatja. — Nyilttér egy Petit sorért 10 kr. — Hirdetések négy hasábos Petit sorért 1-ör 7 kr,, 2-or 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. s bélyegdijért 30 kr. fizetendő. A beiktatási dij s a lap kezelését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, ugy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

Pest, jan. hava 24-én.

Habár későn — abban a hitben vagyok — hogy szivesen fogad tőlem t. szerkesztő ur nehány sort a boglári vigalomról, mely itt a fiatalság nevében rendeztetett.

Vigalom volt bár, de több szomorut irhatnék róla, mint vigat. Ezt azonban hagyom; ugy is sok fog vicsorog ránk az olyan Augsburger-féle szerkesztő atyafiaktól! Ne hordozzuk önmagunkat a porban, midőn hivatásunk magasra emelkedni.

Bánjuk meg bűneinket önmagunkban; a megbánás soha sem késő; egyéni ugy, mint nemzeti erények — későn jövén is — csak jobbíthatnak.

A belső sebek maradjanak tehát feltakaratlanul,*) számoljanak azok, kik ejtették. Én csak következőkre vagyok bátor megjegyzéseket tenni:

1-ör. Hivatva van-e nehány fiatal ember magára ölteni ezt a szép és nagy nevet: „**megye ifjusága**“ a nélkül, hogy **abba a nagy rész beleegyezne**?

2-or. Hogy lehet egy Boglárott tartandó vigalomba meghivni Somogymegye ész és vagyon aristocratiáját? A boglári vigalomba, hol sem a helyiség, sem a szolgálat meg nem felelhetnek az igényeknek, s a fővárosi lapokban is hiresztelt ifjusági vigalom, az ifjuság nevét nem koszoruzza dús babérokkal??

Egy, két — három fiatal ember követhet el hibát; fiaskót csinálhat; de midőn egy egész osztály neve van a lobogón, ott — ha törik-szakad — mennyire emberi erő engedi — eredménynek, jó kimenetelnek kell lenni.

Szavaimat a következés eléggé igazolja!..

Igaz, hogy volt kedv, de nem volt Somogy megye kedve! Volt fiatalság, de nem találtuk a megye ifjuságát! Volt nehány virágszál is, de elmaradt a megye virágerdeje!!

Több előrelátást! öszhangzóbb akaratot, egyetértést kivánunk!

Ne legyenek előttünk zárfalak, hiszen mindannyian a falak közt egyenlő fiai, szerető fiai vagyunk a hazánnak.

EGY ÖREG HAZAFI. **)

*) Kár, a sebet orvosolni kell, sőt kivágni, hogy a egészséges részek mentve legyenek. Szerk.

**) Köszönjük nagyérdemü hazánkfiának e nagy becsü sorait. Szerk.

Neveljünk

— hirnevet szeplőtelen
A vallás őrzi meg, s a honszeretem.
Garay Alajos.

A gyászos napi események, melyek Zala-Somogy békeszerető és munkás népeit föl-fölriasztják csendes tűzhelye körében; a folytonos dulások, melyek itt a nemesen érző kebelt lázongásban tartják, a hon más részeiben szánalomra indítják, a külföldön utálatra gerjesztik: komoly gondolatokat keltheteck minden jóravaló ember agyában, ki honát és nemzetét egyenlően becsüli és szereti. „Neveljünk“ ezt olvasom a Zala-Somogyi Közlöny egy lapján. Igen: neveljünk! de összevetett vállakkal; különben sikert nem aratunk soha.

Hol kezdjük a nevelést, és kiken? — az iskolákban, és bizzuk egyedül a papok- és tanitókra? Szóljunk hozzá! Én elmondom szerény gondolataimat.

Majdnem minden faluban van építve és a jól rendezett községekben kellően fölszerelt népiskola; működik abban képezdét végzett egy, vagy két tanító a lelkész fölügyelete alatt. Lássuk: mire mennek, mire mehetnek azok.

Zsufolásig megtelik néha az iskola, mig vannak napok, hogy alig jelenik meg fele a növendékeknek. És még mindenkorra kimarad több gyermek a szülők makacssága vagy szegénysége miatt. Van olyan ki nem járhat be, az iskolától nagy távolság miatt. Mindezek ép azok, kiknek legnagyobb szükségök van nevelésre, tanitásra; u. m. pásztorok, béresek, zsellérek gyermekei.

Azokkal is, kik szorgalommal járnak, mire mehet a tanitó? és pap? Huszonnégy órát számitunk egy napra. Ezekből négy az iskoláé, husz az apai házé; vagy-vagy. — Tegyük fel, hogy tanitó például 60 gyermeket oktat: de van 120—30, mennyi ideje marad egyesek erkölcsi oktatására a négy órából,

TÁRCZA.

Rongyos bankók.

Jöttök, jöttök rongyos bankók!..
Mint virágra a hópelyhek.
Ha folyvást igy szállingóztok:
Attól félek, még elleptek.
S ez a tavasz, mi szivemen,
Könyim fényén ugy virágzik:
Elhullatja megdermedten
Oly sok, szebbnél szebb virágit.

S végre én is megtagadva
Ezt az érzést, ezt a szivet:
Mint annyi száz, átváltozva,
Leszek gazdag, önző, hideg.
S hazugsággá lesz ajkimon
E legszentebb szó: szeretek!
Rongyos bankók, igy zeng dalom:
Maradjatok, ne jöjjetek!

Sok rongyembert felemelt már
Ez a festett rongy, e lidérez.
S ki átkarolt — most keblet zár.
Gögös hideg, lenéz, ki néz...
Az Isten két kezet adott,
Egyik adjon, másik vegyen.
Adó keze elszáradott.
Ő tul nem ád e rongyjegyen.

Csak azt nézi: hol a profit.
Ezért tesz vesz, ez jelszava.
Örül ha mást megszomorit.
S kaczag e szón: barát, haza!
Övé mi jó, övé mi szép:
De csak az önhaszonhoz ért.
Föláldozná — lelkét szivét
Ha volna — ez érczborjuért.

Hideg észnek szüleménye,
Rongyos bankó, hatalmad nagy!
Bolond volna, ki lenézne.
E szép korban, fél Isten vagy!

Csak jöjj, csak jöjj kérve kérlek.
Szivem felett lész tárczámba.
Mi vagy s valál — porrá égett
Égő szivem, égi lángja.

Ha szivem, megfogyasztanád,
S átváltoznám, mint száz ezrek;
Ha lelkem legszebb tavaszát
Átadnám e hópelyheknek;
És érzeném, a kéjt, gyönyört,
Mit annyi sok hült szív érez:
Nem venne be sem ég sem föld...
S mi lennék? — — egy csúszó féreg.

CSEPELI SÁNDOR.

Egy vigalom a mennyei birodalomban.

(Vu-tsán-tien város, a Thung-thing tóparton.)
Külföldi követség palotája, 1864.

Édes barátom!

Ujévi ajándékul — habár későn érkezik is számadra — mit küldhetnék kedvesebbet, mint egy vigalom leirását, mely a fentebb emlitett tóparti városban tartatott, a 4-ik rangfokozatu (mert 18 van) mandarin ifjak által.

Háttérbe szorit ez jelenleg minden eseményt, már csak azért is, mert a vigalom a civilizátlan, vad ángolok által kifosztott, s éhen haló, nomád sárga szifanok részére adatott.

Nincs itt most semmiről szó, egyedül e vigalomról.

A Pekking közelében felfedezett kőszéntelepek csak pillanatnyi hatással voltak.

A Peschawerméli angol hadmozdulatok; a shangaii öbölbeni császári gőzös lefoglalása, a kalandorok által — mind semmik.

Az ég fia (igy hivják a császárt, Ki sziang, vagy Tsai tsün-t) pávatoll sátorának véletlen elégése Tschol, nyári mulató helyén. —

A főváros egyik palotájának légszesz általi felrobbanása azon pillanatban, midőn az orosz követség előtte elhaladt, a császárnál tisztelkedendő — — mind, mind csak kis események.

Mihelyt kiadták a hirdetést a vigalomrendezők, azonnal közölte (a mi nagy ritkaság) még a Pekkingben hetenként, selyemszöveten megjelenő nagy ujság is.

E Vu-tsán-tieni vigalom rendezői voltak:

1. Schakking-Tiha-Tihiti-Thea.
2. Dzangbu-Csu-Hu-pu-La-pu-Hing-pu-Kuang-Tung.
3. Gaszgár-Akszár-Muszár-Alaktugár-Yancze-Kiang-Cziczirkána.
4. Tshiáng-Piáng-Yuen-Kiáng-Pe-Kiáng-Sai-ki-ti-pi-li-ricsáng.

Mandarin és ültetvényes ifjak, a Kiangszi belhelytartóságból.

Bizonyosan feltünhetik előtted, hogy há már farsang van, s vigalmazni kedv; őszinte jóakarat a jótékony czélokrai áldozásokra, — a mandarin ifjak mért nem választották inkább Pekking, Han-cseu, Kincseking, Nanking, Sanghái, Kanton, Ton-kiang stb. nagyobb városokat, hol a palotákbani kényelmes szállásolás, az elegans vigalmi termek, a télen is erdőszámra termő virág, a fényben non plus ultra kereskedések, kitünő zene, élvezők csődülése, comfort a legaristocraticusabb mandarin és mandarinnők vágyait is kielégitheték? S miért épen egy tóparti zughelyet, hova a helytartóságokból megjelenni, az elökelő dámákra nézve majd nem lealázás, áldozat? Hol a „kimeríthetlen bőséghez“ (igy czimzik, itt a fogadókat) czimzett szállodát a Yung-ling hegylánczhavas tetőiről, zord szél korbácsolja?.. Hol a tánczosnőnek a folyosóra kell mennie, megtüzetni ruháját, ha az tánczközben leszakad, nem akarván az ugy is kicsiny tánczterem valamelyik sarkát — elspanyolfalazni?.. Hol a képzelt ragyogás, fenntlátás, akarva sem brillirozhatnak, s a hólyagként elpattanó gőg a plafondba megüti magát, ha kissé emelkedni akar....

Mért számüzetett ide a mandarinifjak vigalma, — fogod kérdezni?

Oh., barátom, sok előzményt kellene megértetnem veled, hogy az itteni jelenlegi szokások, a bizonyos tekintetben önkárt nevelő dacz; a józan ész és tekintélyre ólomsullyal nehezedő ifjonez szilajság; a haladástól rettegő csökény; a növendékfajt, — a szülők siralmára — hátratoló hühóról fogalmad legyen.

miután annyi tan-tárgygyal el van foglalva?! Vagy csalja meg a többit — mit egy tanító sem tesz — foglalkozzék jelesebb növendékeivel, beszéljo magát agyon, öntse a legjámborabb szavakkal kegyeltjeinek fejökbe a legüdvösb ismereteket: miro mehet a kitűzött négy órák alatt azon husz órák ellenében, melyek alatt sokat lát, hall, és tapasztal a gyermek, mik az iskolában szerzett silány ismeretekkel ellenkeznek. — A szavak indíthatnak: de a példák vonzanak jóra is, roszra is.

Előbbre kell mennünk a nevelést kezdeni.

A gyermek midőn születik egészen ártatlan; sem jó, sem rosz; de keblében rejlik a jövő képezhetési tehetség, erő, — mely olyanná fejlődik, minők a zsenge eszmélet tapasztalásai, és ezek' első benyomása.

Quo semel imbuta recens, serbavit odorem
Testa diu! ha nem: in aeternum;

Vitéz Csokonay Mihály ezt igy dallá nyelvünkön:

Dudva lesz a dudvák közt az ananász;
Kanász marad az, kinek a nevelője kanász.

Mennyi jót hoz a zsenge kor első helyes nevelése, nem számíthatjuk ki: de mennyi bajt okoz az első ferde nevelés mindazoknak, kik utóbb elég szerencsések valamikép rájönni arra, hogy rosz irányban vannak, és nagyratörő lélekkel javitani akarják azt: éreztók és érezik, midőn fokonként emelkedvén a tökéletesedés pályáján, ujabb harczot vívni kénytelenek naponkint, az ifjukor rosz neveléso okozta hajlammal; és ha legyőzik, nagy áldozatba kerül.

Tagadni nem lehet a szülők testi egészsége, vagy romlott állapotának nagy befolyását a magszatra: de épen ilyen a szellemi befolyás is. Az erény ugy mint a vétkes hajlam átszivárog, és nagy hatást idéz elő több nemzedéken át.

Tagadni nem lehet, hogy az ifju kedélyére, sőt szellemére is nagy befolyással vannak azok, kiktől függ jövője. Szerencsés az, ki ha nem annyira tudós, mint okos és gyengéd tapintatu, velo csinnyán bánni tudó elöljárókra talált, kik figyelommel tudják kisérni: hajlamát, véralkatát, élelmi tápszereit, és volt társalgási körét a jelennel; mig ellenben szerencsétlen az, ki mindezeket nélkülözö ugynevezett száraz bölcsre bizatott. — Legszerencsétlenebb az, ki erély-, erénytelen és gondatlanok kezo alá jutott.

Tagadni nem lehet, hogy a társalgási kör, az egyének és helyek nagy befolyással vannak a férfiura. Vezessék a legjámborabb szülők gyermekeiket bár mi ovatosan az életbe; fáradjon a legbuzgóbb tanító és lelkész: lehetnek olyan körülmények, melyek a gyermek és ifjukorban beszivott elveket megingatják alapjaikban, kételyt támasztanak ugyában, melyek végre mintegy megszéditik azt, és hosszabb hajlongás után jobbra balra, végre neki ugratják. — Ha ilyenkor nincs nemtő — vége minden tanulási fáradságnak, vége minden költségnek.

Nem akarom ezáltal az iskolák becsét lealacsonyitani; sem azt tagadni, hogy csupán és egyedül az iskolák a tökéletesülés alapjai; csak ennyit mondok: minden nevelési törekvésünk mindaddig meghiusul, mig az iskola falai között marad, és az iskolákban tanult elvek, életszabályok, kint az élet minden rétegeiben nem gyakoroltatnak tettleg, azok által, kik az iskolákból már kikerültek.

A nevelés általános legyen: ki iskolát végzett, mondjon le saját akaratáról, fékezze hajlamát, ha az iskolában szerzett tanokkal ellenkezik; ne botránykoztassa a nem tanultat: hanem vezesse tettleg a jámbor élet szabályainak ismeretére, és igy gyámolitsa az iskolákban fáradozó tanitókat, erősitse a tanulókat.

Minden iskolában a tanító, bármi kevés ideje van az erkölcsi oktatásokra, nemtőt, és őrt állít tanoncza mellé, ki hatalmasan harsogja fülébe folyvást az erény becsét, és kárhoztatja a bünmerényt; helyesli a jót és rosszalja a vétket; tanitja kiben bizzék, kitől forduljon el szánakozással, undorral; tudatja kit kövessen, kit kerüljön: de mit használ mind ez, ha, midőn kilép a még meg nem szilárdult iskolák falai közül, mást lát, mást hall azoktól, kiket tisztelni tanitva volt: öregek, föllebbvalók, elöljárók, tisztviselőktől? A gyermek előbb botránykozik, utóbb számít, végre következtet. Innen nem csodálhatjuk ha bizalmát, tiszteletérzetét vesztve tanitója irányában, vonakodva és undorral megy iskolába hallani a száraz tant, oktatást: mely többé nem fog rajta.

És a nemtő, az őr? — csak a vallás lehet. Vallás emelhet erény pályára, és tarthat meg azon. Ki vallása sugalta érzelmektől vezéreltetik, ne tudjon bár egyebet, jótevőleg működik saját körében, hiven teljesiti felvállalt kötelmét, sokszor önhaszon nélkül, többször önkárával: hogy eleget tegyen egy felsőbb lény szent akaratának, s igy hasznos polgára lehet az államnak. Mig ellenben a vallástalan, legyen bár mennyire bölcs, ismerje a csillagokat, s tudja kimérni azok körét, mozgásait; vizsgálja sikerrel a föld gyomrában rejlő kincseket, növényeket és az állatok millio fajait; hibátlanul értekezzék a nemzetek eredetéről, szokásairól, történelméről: elesbet annyira, hogy magának teher, másoknak nyűg leend.

A vallás nemcsak egy felsőbb lény iránti kötelmekre tanít és kötelez: a polgári életben is legfőbb tényező. Körébe fogja ez: az eko után andalgó pórt, a fegyverbe öltözött daliát, a trónt, a magán tudóst, a nyilvánosság emberét; és kötelezi egyiket ugy, mint a másikat: megnyugtatja ha hű volt föladatához, sujtja ha ellene vétett. — Vallástól nem szabadulhat meg senki, ha bár egy időre attól szabadnak véli magát. Maga az ellenszenv, melyet éreztetni kiván másokkal, keble vallását árulja el: gyűlöli mert nem tud menekülni töle.

A vallás egy maga enyhitheti az élet terhei alatt elesüggedt lelket és csak ez tilthatja le sok esetekben oly eszközök használatát, melyek sikerrel menthetnék öt ki a bajból, de mások személye sérelmével és anyagi kárával.

Fegyver szerzé meg egykor e szép és áldott hazát apáinknak; de a vallás biztositotta számunkra. Vallás szerzett őseinknek fényes állást Europa népcsaládai között; ez képezte nagyokká diesö fejedelmeinket; hevitette harczra a nagy hősöket és vezette győzelemről győzelemre; vallás sugalta jeles erényü apáinkba a boldogitó faj- és vendégszeretetet; tanitotta nyájas társalgásra, őszinteségre; vallás szüntette meg a vérengzést, a zsarnokságot, és hozta ezek helyébe: a tudományt, művészetet, földmüvelést, melyek a vallás hanyatlásakor rendesen romba szoktak dőlni.

Ha igy működik a vallás egész nemzetek között midőn azt becsülik: miért nem hatna jótékonyan egyes emberekre, ha azt kellően ismernék, és méltányolni tanulnák ha nem iskolában, a közéletben.

BUVÁRI INCZE.

(Vége köv.)

Pesti levelek.

Irodalmi börze, s Petőfy társulat.

Pest, jan. 25.

Legdrágább kincseink az irodalomban vannak letéve. Ez azon közvagyon, mihez ereje szerint, mindenki járulhat, mit szellemi termékeivel mindenki növelhet, minek használatától, élvezetétől senki sincs elzárva, s a legcsekélyebb befizetés mellett a legnagyobb erkölcsi hasznot huzhatja.

Irodalmunk van: kik ezt évről évre gazdagitják, iróink sem hiányzanak. Az olvasók száma is napról napra szaporodik; de azon megkülönböztetéssel, hogy tulajdonkép, csak száma nő, kik az olvasásra képesek s ebben élvet is találnak, ezt hasznukra is forditják; de a kik értékükhöz s ezen haszonhoz képest befizetnének, hol fogynak, hol szaporodnak; ugy, hogy sokszor silány, de annál többet igérő vállalat is talpra áll, harsány kürtölés mellett — mig sokszor a legjobb müvekre sincs kiadó, vagy ha kivannak nyomva, nincs előfizető, nincs vevő.

Igy áll az irodalmi börze, a papirok majd szállnak, majd emelkednek. S ha e papirok értékét az határozná meg a mi reájuk irva, festve van: még rendén volna minden. De az érték attól függ, mikónt kelnek? A közönség pedig a nevek, az ajánlat, s alkalomszerűség után indul. Ezek pedig még nem a legbiztosabb utmutatók: mert bizony a nagy nevek alatt is jöhetnek ki vásári munkák; de meg a nagy nevek is ugy küzdték fel magukat, s ha e felküzdésre kellő tért nem nyitunk: a nagy nevek ugyan megmaradnak müveikben, de a kik a megkezdett müvet, a kezdőhöz méltán folytatni tudják — a nagyok, előállhatnak-e?

Az ajánlat is annyit ért mint használ. A foldicsért mütől sokat várunk — s az az eredmény sokszor csalódás — a lehordott mű, nem volt erre mindig méltó; s mig a foldicsért müvekben legfőbb

---

Csak párt emlitek előtted; ezekből is tájékozhatod magadat.

Buddhá-ra mondom (valahogy budát ne szedjenek lapodban, hogy a chinaiak fő Istenét prémes öltönyben lássam) bámulni fogsz.

A mandarin fiatalság egy része, mely elégnek tartja, ha Kon-fu-czé vallását megérti, s a tudományosságra megkivántató nyolczvanezer jelből, száz hatvanadrészt megtanul, — kezd a democratikus elvek után kapkodni, s a hol lehet, alkalmazza is azonnal, mert gyülekezetéből kizárja a zsidót, ugy a Minoše (szegény nép) nemzetségből valókat. De, sőt a pénzforrás kutatóit is, (nálatok gazdatisztoknek hivatnak;) e küzdő, honszerető, irodalompártoló nemes töredéket.

Szabad sajtóért vasbuzogányozza Pekking falait, szinte hangzik bele Ki-sziang császár palotája, s ha a nagy selyem ujságban, vagy bármely belhelytartósági lapban hibáira, vagy tyukszemére lépnek, — tüstént tengerré válik; árad, dagad, hullámzik, felbőszül; el is öntené — epével a tudósokat, ha oly könnyen menne az ecsét és ludtoll-forgatás is, mint a pávatollé?..

Quoangokkal (katona s polgári tisztviselők) nem eszik egy asztalnál még az sem, ki örül, hogy testvére az ezredben szolgál s a vállrojtot elnyerhető.

Ha valamelyik belhelytartó vigalmat ad, a zárfal jégből van, mely véleményt, szivet és föt elválaszt. Ezt tudom is érteni; de azt már nem, hogy a politikába nyakkal-lábbal belvárt sok családapa, bő selyemtalárban, hosszan kipödört bajusszal viteti magát palankinon (a nemes osztály használja) a helytartó vigalmába s nejét, családját otthon hagyja; ez azt jelenti: hogy más politikai véleményen vannak; a férfi, ki a politikát képviseli, bálozz, táncozl; a nő pedig — otthon ül!.. Erted ezt?

Több fiatal ember a chinai fal mögé huzza magát; azt tartván: hogy a hol ő van, ott van a szabadság (pedig ott semmi sincs) s a falon túl a kancsuka; néhány pedig a magas falakon is átugrik, s a helytartó vigalmaiban járja a „dzsiugiszkhan lejtés"-t. Hát ezt érted?

Bábel! kiknek épiteni kellene, ragasz helyett viszet, kő helyett homokot hordanak.

Ennyiből is kiveheted, hogy a rendezők mért választották a nagy városok helyett Vu-tsán-tien-t vigalom helyül, hova a főnomesség közül, kik hivatalosak voltak, nagy részt nem jelentek meg, kik pedig megjelentek volna, azokat meg kizárták!! Magam is egyedül a minister-követ befolyása következtében juthattam be.

A részvények elég drágák voltak; azért nem is valami nagyban kapkodták el, kelletvén fizetni egy részvényesnek kilencz tael ezüstöt rudban (a ti pénzetek szerént 30 frt); mert a chinai ilyen ezüst rudakkal fizet, egy ollót hordván magával, hogy a rudakat elaprithassa.

Hogy a vigalomról tiszta fogalmad legyen, évekig kellene itt élned; a nép szokásait tanulmányoznod, mert igy, bármi élénken irjam is le, a kép halvány szinben mosódik el előtted.

Azért a főbb vonásokat csak.

Minél magasabb törzsből való a mandarin, annál nagyobb szines papirra irnak neki meghivást, ily kifejezéssel: a te ifjabb öcséd meghiv, vagy eljött, hogy földig hajtsa fejét. Miro az egyik felkiált: Stan-li, a másik Po-li-vel viszonz.

A meghivásra megjelennek a mandarin és mandarinnők palankin-on, s társaságba gyülve, meleg bor mellett mindanek előtt versekot csinálnak ilyen thémák felett: „a virágzó somfa" — „a fejledező bazsarózsa" — „a vadkörtefa gyümölcse" stb.

A nők lehető fény és elegantiával jelennek meg; Fejökön két felől ökül nagyságu kokcz, a fötetőn még nagyobb, melyet alul széles aranycsat szorit; a kokczok teletüzdelve drága kövekkel kirakott elefántcsont pálczikákkal. Vagy felfésült, a fötetőn megkötött, s szélesen befont, több helyen igazgyöngy csokrokkal átkötött, földönuszó hajjal. Hullámzó nehéz selyemszövetü ruhákban, legalább is két röf bő ujjakkal; melyek akkora lábakat öriznek, mint egy czukedli. A férfiak bokát verő sárga selyem talárban, derékon övvel átkötve, bő nadrágban, melyet a lábaikra felett fehér selyem kapcza szorit; borotvált fejökön czopf; olyan hosszu, kisodrott bajusz, hogy röffel mérheted.

Komikus mozdulatokkal spékelt táncznikat; nincs táncmester, ki sorokba foglalhassa, azért ennek leirásával, nem is próbálkozom; hanem a tánczok közt, midőn az általános izzadás kezdődik, van ismét egy mulatságos jelenet. Előugrik ugyanis egy mandarin ily szavakkal: Tsing-sen (felhivlak benneteket magatokat legyezni), s ekkor egész hivatalos elszántsággal legyezi valamennyi magát.

Éjfél után 1 és 2 óra közt, a tüzhely — mandarin (ételrendező) nagy, felfujt képpel előlép, s a szolgák el elének lik sorba az ételeket, melyhez — nem hiszem — hogy valami nagy étvágyad kereskednék; állván a vacsora ily falékból: rizskalács; apróra vágott hus; besózott hal; pávakakastaréj; Ricinus olajjal készült Czeth-uszószárny; száraz ludláb; fecskefészek; sült selyembogár, béka kompóttal stb. Többen magokkal is visznek provisiót (Kan leang.)

Fenntebb előadottakhoz sokban hasonló volt a Vu-tsán-tieni vigalom is, mely majd világos reggelig tartot,t határtalan kedv, a helytartóságból meghivattakhoz mérve — határtalan kis közönség előtt. De egyébbiránt kedv, közönség nem jönnek ilyenkor szóba, hanem csak a végczél: hogy a vigalom, mit hozott az inségben szenvedő sárga szifánok konyhájára?

Erről most még nem irhatok; majd ha megtudom a pekkingi nagy selyemszövetü lapból, számadra is megküldöm.

Itt csak annyit jegyzek meg:

1. Indignatióval fogadtatott, hogy néhány rendező mandarin ifju, az egész belhelytartóság ifjusága nevében rendezkedett, vigalmazott — ennek tudta és beleegyezése nélkül. Mert ha egy helytartóság ifjusága rendez valámi ünnepélyt, annak rosszul kiütni nem szabad; e név garantirozza magát a czélt és diadalt.

2. E néhány rendező, s e kis város vigalmáról ott a távol hazában ne következtessetek az egész helytartósági ifjuságra, s egyébb vigalmakra; mert biz itt voltak és lesznek is ennél szebb, és nagyobb vigalmak; s az ifjuság nagy része is tele a szép és jó iránti nemes lánggal, hazaszeretettel, érettséggel. Két fecske nem csinál tavaszt. Néhány mandarin ifju még nem a helytartóság edzett, ép lelkü és ép fejü fiatalsága.

Tsing leák (Isten veled!)

barátod:

ESZTERÁG IVÁN.

babér levelet takarták — emezt csupa kiváncsiságból is elkapták.

Az alkalomszerűség nyeglességre vezet. Kik mindig azt hajhászták, a közönségnek egy-egy pillanatra mi tetszenék, mi lenne legkapósabb, legjövedelmezőbb: az irodalommal üzérkednek, s azt a tért a mire különben szép hivatásuk lehet, s kitartás, öszpontositott erő mellett, maradandót alkothatnának mint háládatlant elhagyják, tehetségüket elforgácsolva a mindennapiság miatt az ünnepélyesség — a celebritásnak, a kizsákmányolni czélzott jelen miatt, a magasabb becsü jövőnek, reszben elvesztek; s a helyett, hogy a közkneség izlésének a mindennapitól a maradandóbbra, az alsótól a magasabbra, irányadói; az olvasási vágy benső szükségének kifejtői, megalapitói lettek volna — — a közönség ittlétö után idultak, ez volt első irányadójuk; divatba jöttek, divatból kimentek.

Az irók, a kiadók s közönség ily viszonyban levén egymással, hogy e kölcsönös leköteleezettség bilincseitöl szabadulhassanak, az iró ne legyen kénytelen csak azt irni, mit a kiadó bizonyos nyereségre, de mégis igen mérsékelt dijazásra megvesz; ne legyen kénytelen talán magasabb becsü de ez alkalommal kiadóra nem talált müvét, vagy félbe hagyni, vagy a fiókban hevertetni; a kiadó ne legyen kényszeritve oly áldozatokra, mi üzletét fenyegetné; de ne is legyen kizárólagos hatalmában a kedvező alkalmakat felhasználni, s a vállalatok s müvek szép jövedelmét, az irókkal méltó megosztás helyett zsebre tenni; a közönség ne legyen kénytelen csak a kiadókat pártolni, vagy folyvást oly áldozatokat tenni, a mik kellően nem gyümölcsöznek, de más részről ne is találjon aunyi ürügyöt és okot — a könyvek drágasága — az igéretek be nem váltása, a vállalatok nem elég lelkiismeretes kezelése s több mások fölszámolása által, a részvétlenségre; a magyar irodalom minden igaz barátja előtt méltó feladat a megoldásra.

Igy született legközelebb a „Petőfi társulat“ eszméje, mit a lapok már megpenditettek; de mit az illetők viszszavontak.

Mint megtörtént tényt irhatom, hogy az eszme nem csak megszületett; nem csak ily szép névre kereszteltetett; de a magyar irodalom több barátai által e társulat feladata s köze is meghatároztatott; csak a keresztapák- de föleg a keresztanyákra vár, hogy melegen felkaroltatva, a kellő lépések megtétessenek, hogy müködését ugy a magyar irodalom, mint az olvasó közönség javára megkezdhesse.

Feladata lenne: kizárólag eredeti müvek kiadása. Köre: kizárólag a szépirodalom, ugy a magasabb, mint a népies irányban, az idevonatkozó rajzokkal.

Pártfogó, alapitó s részvényes tagok adnák azon összeget, mi csupán a legszükségesebb kezelési költségek levonásával, egyedül eredeti müvek kiadására forditatnék; a miórt az illetők évenkint legalabb is tiz kötet munkát kapnának ugy, hogy egy-egy kötet ötven krajczárba jönne.

Egy választmány birálná meg a kiadásra méltó müveket. Minden irónak jogában álland eredeti müvét ide beadni, s ezért oly méltányos dijazásban részesül, mint csak a társulat pénzereje megengedi.

A czél ily szent, az eszme ily korszerü, s kivitelét maga a körülmények szüksége igényli: méltán hihetjük, hogy a pártolás nem marad el; annyival is inkább, mert kivitelével a községi könyvtárak felállitása is kapcsolatban áll.

BOGLÁR EMIL.

Megyei tudósitások.

Mohács, 1864. jan. 19-én.

Napjaink legnevezetesb eseményei közé tartozik leginkább az, hogy oly kemény csikorgó telünk van, minő 48 óta nem volt. A légmérő vagy 8 nap óta a Duna közelében reggel 23—24, nappal 16—18, távol a Dunától reggel 18, nappal 10—12 fokot mutat. A kegyetlen időt még a madarak se állhatják ki, mert reggelenként lehet néhányat itt-ott megfagyva lelni, melyek éjjelre el nem bujhattak.

Ugy szinte tegnap temettek el az itteni sz. Ferenczbeli zárdában egy szerzetes-társat, ki néhány nap előtt ismeretlen okból a zárdából elillanván, a vidéken, Izsép nevü község határában az uton félig megfagyva találtatott. A jó lelkü emberbarát ki a szerzetest elhagyott allapotában találván, gyorsan akart enyhiteni sorsán, amint lakására érkezett, a beteget bevitte a nagyon is melegre fütött szobába, s ez okozá, hogy a szerzetes a kinokat, mit elfagyott testrészei okoztak, tulnem élheté.

A helyi események érdekessé válván még az által, hogy t. i. egy itteni szücsmester tegnapelőtt virradóra 2 paraszt legény által a város közepén meggyilkoltatott. A szerencsétlen ember ugyanazon éjjel jövén haza az eszéki vásárról, hihető jól végezé dolgát, s ezért egyik bormérésbe tért be, s többekkel mulatott. A két parasztlegény, helybeli születésüek, az egyik 17 éves, a másik pedig szabadságos katona, szinte vigan voltak, s többek közt, még megkérték az emlitett szücsmestert, hogy fizetne nekik bort; mit ez, ismervén a veszélyes két egyént, készséggel meg is tett. Midőn azonban haza akarván térni s a bormérőt kifizetni, aprópénz hiányában 10 ftos jegyet adott. A gyilkosok látván, hogy a szücsmesternek a tárczájában az elővett 10-es bankjegyen kivül még több is van, haza tértében utána mentek, megtámadták, s egy késsel átszurták a torkát, s a nála volt pénzétől, 40 fttól megfosztották. Ennyire vagyunk tehát az erkölcsiség s közbátorsággal! Még utóbb az ellen se vagyunk biztos, vajjon éjjel valamely mulató helyröli visszatértünkben, nem-e ütnek orozva fejbe ugy, hogy az Amen szó is torkunkon akadt.

Szerencsére a két gonosz lelkü egyént a tény után alig egy óra mulva elfogták, mert a szerencsétlen meggyilkolt még birt annyi lélekerővel, hogy abba a korcsmába, hol mulatott, visszament, s a tetteseket névszerint felfedözte.

KUGYERAY.

600 oszt. frtot ajánlok

a Nagy-Kanizsán alakitandó felsőbb iskoláknak létrehozatalára megkivántató tőkének biztositására.

Ennyit ajánlani egyes városi polgárnak, ugyhiszem elegendő. Három fiam van, kiket a hazának hasznos polgárivá akarok képezni, tehát fejenként 200 frtot hozok áldozatul. A pénz készen van, csak fel kell venni. Fölvehető pedig ha a 8 latin iskola 9 év alatt létre hozatik.

Jöjj el szentlélek ur Isten az egekből, és szálld meg mind azok lelkét, kik nem érszik a nevelés és neveletlenség közti különbséget; mert nélküled nem viruland, nem derülend fényre a népnevelés országa! Tied a hatalom és dicsőség, mienk a kötelesség.

TERSÁNCZKY.

Domboru, 1864. jan. 7-én.

Tekintetes szerkesztő ur! Néhány szó Muraközről, Muraközből. — Ha egyes egyén gazdasága nemcsak, hogy nem rendezett, de még rendetlen állapotban is van, lehet-e az ily egyén független, lehet-e nála jólétet keresnünk, lehetséges-e az ilyennél haladás, legyen az szellemi vagy anyagi? bizonyára nem, egyik sem! igy van ez a községgel, az állammal.

Többször olvastam már becses lapjaiban, kivalt a derék „hi[illegible] [illegible]“ közleményeiben, hogy oda át önöknél [illegible] fehér hollóként egy-egy község, melynek számadásai 6—7 éven át vizsgáltatnak; uram Isten! tessék akár kinek Muraközbe bejöni, Domborutól Gibináig, Kottoritól Nedelinig hány helységet talál, melyeknek számadásai 1851-től 1860-ig megvizsgáltattak, rendbehozattak. Ezt tenniök az illetőknek, égető szükség a községekre nézve, annál is inkább, minthogy itt — 1851-től uralgó Bach rendszer következtében több helység egyesittetett, azok vagyona keresztül-kasul kezeltetett, vasut épitetett több község határán, közlegelőjén átmetszetvén a vonal, kárpótlásul szép igen szép-összegecskét kapott volna némely község, de ki kapta meg azt a pénzt? ezt kikutatni, ezt rendbe hozni első teendöjök az illetőknek. — Nem tudom Csáktornyán hogyan van, épen semmi sem történt!?

Itt vagyonos községek levén — s kérem még is mind adós — ha ezek vagyona, pénze rendbe hozatnék, kezelésökre nagyobb go[illegible] rend forditatnék, akkor elérhetnők a következő [illegible] lényeges dolgot, melyek nélkül elörö bizony nem, de hátra vagy épen megsemmisülésnek igen is neki megyünk, értem: a szellemi és anyagi müvelődést.

Ha községeink rendbe [illegible]nak, nem leend nehéz ott a hol még ni[illegible]nek, iskolákat épittetni, — csak ne olyan szénar[illegible]árak[illegible] milyeneket már több helyen épittettek, melyek n[illegible]sak hogy czélszerütlenek, de azon fölül többnyire adósságokba veretvék a községek általuk, — hanem a helység népessége s vagyonához arányosakat, melyekben gyarapszik (?) és azután gyarapodni fog népünk a szellemi müvelődésben, csak . . . és ez a legsajnosabb a dolognál, csak lennének és [illegible]ondenének a kik tanitanának [illegible] már fölépitett s fölépitendő iskolákban! tisztelet becsület a kevés kivételnek, mint teszem a derék és kiképzett kottorii néptanitó, de ő hol nyerte szakábani kiképzettségét? a volt — sajnos — nkani[illegible] tanitó képezdében.

Mondották hogy bár lennének a kik tanitanának! Hogy [illegible]het attól szakában üdvös eredményt várni, a ki maga is olvasás és olvashatlan irásn[illegible] alig tul van, a ki megunva ollóját tüjét, fölcsapott tanitónak? pedig ilyen is van és huzza a rendszeresitett 300 frtnyi fizetését, . . . az ujabb acquisitio? mentse meg uramisten népünket az ilyen tanitóktól, nem a mi népünk fiai, nem a mi nyelvünkön beszélők azok, Varasdról és Zágrábból jöttek, és minő szellemmel? ha ilyen tanitóink lesznek, 10—15 év mulva, ezer vashiddal kapcsolhatják összo Mura két partját, Muraköz mégis el fog esni Zalától! Remélve, miszerint, érdekében van Magyarországnak, hogy Muraköz Zalához tartozzék, ez érdekben mit kellene tennünk vagy tenniök? A tanitó képezdét hamvaiból föltámasztani Nagy-Kanizsán, ha ez megvan, sok, igen sok meg van téve nemcsak Muraközre, de egész Zalára s vidékére nézve is.

Ha jó, kiképzett s rokonszellemü néptanitóink vannak, haladni fog népünk a jó irányu szellemi müvelődésben; ha községeink rendbe hozvák, el nem maradhatunk az anyagi haladásban sem.

De ki fogja föltámasztani a volt nkanizsai tanitó képezdét? a magas kormány-e, vagy oly férfiak, mint Festetics grófok, Inkeyek, Horváthok, Oszterhueberek, Sümeghyek, Hertelendyek, Bogyayak, Sélyeyek sat. sat. kik e szent ügy köré csoportosulnak és lenditenek rajta, már az ö bölcs belátásuk szerint, s nekik legsikeresbnek látszó módon. Tegyenek önök, kezdjenek önök, a siker bizonyos, a nép hálás lesz önök s maradékaik iránt, és a szent haza elismeréssel!

Ha Muraköz jó s hazafias szellemü néptanitókat nem kap, elvesztett előbb utóbb Magyarországra nézve.

F.

Hirek és események.

△ F. hó 28-án hivattak össze Nagy-Kanizsa város választmányi képviselői, a szönyegre hozott tárgy igen fontos volt — ugyanis: miután a soproni vasuti munkák megkezdődnek, a földek mily áron átadása iránt tétetett kérdés; azonban az illető földtulajdonosok magas kárpótlási dijt követeltek átadandó földrészeikért, s a vasut-társaság oly csekélyet ajánlott, hogy sem egyeség — sem határozat létre nem jöhetett, kivánatos, hogy az ebbeli birói eljárás- s intézkedés kielégitő legyen. Hatóságunk különösen kikötötte magának azt, hogy — ha a földásatások alkalmával netalán történeti emlékekre akadnának — köteles az igazgatóság azokat a városnak átengedni; mert a vonal, épen a volt vár mellett fog áthuzatni, mely a törökök elleni csatákban — történeti hirt szerzett, s az utóvilág bámulatát s elismerését vivta ki magának örök időkre!...

△ Mult héten egy, a varasdi utczában lakó vasuti ember hivatása után menvén, 2 éves alvó leánykáját bezárta szobájába; közel a kályhához ruhák voltak felaggatva, melyek valamelyikében gyufa volt — s ez tüzet fogván, a meggyuladt ruha — tele tölté a szobát füsttel, a büz által álmából felzavart leányka ki nem mehetvén, ijedtében az ágy alá bujt — hol meg is fulladt. — Szülők, ne legyetek gondatlanok.

△ Egy soproni barátunk megküldötte nekünk az ottani kath. legényegylet alapszabályait; ha e szép eszme felkaroltatnék oly egyének által, kik tehetnek valamit a közjóért, ismét egy szent czél éretnék el.

△ Gyászhir. — Sladovits Borbála saját, s gyermekei Apollonia férjezett Vizlendvay Istvánné, a ezek gyermekei József, Sándor, — ugy László, Emilia s Károly nevükben keseredett szivvel tudatja felejthetlen férjének, illetőleg atyjuk és öregatyjuknak Csertán Sándor egykori országgyülési képviselőnek, élete 54-ik évében 1864-ik január 23-án délután fél 6 órakor tüdőszélhüdésben nyolcz napi betegsége utáni gyászos kimultát. A boldogult hideg tetemei a gelsei közös sirkertben ugyan január hó 26-án délutáni 3 órakor eltakaríttattak el. Az engesztelő sz. mise áldozatok február hó 24-én fognak ugyan a gelsei anyaszentegyházban megtartatni. — A temetés nagyszerü volt, melyről a bővebbi közlést fenntartjuk magunknak.

△ A Dalárda által rendezendő álarczos táncz-vigalomra nagyszerü előkészületek történnek; napról napra érkeznek álarczos öltönyök Bécsből, Pestről, Gráczból, és Triestből. — A vidéki közönség jegyeket válthat 1 frtért Wajdits József könyv-, Halphen és Welisch M. W. urak kereskedésökben; a pénztárnál 1 frt 50 kr leend.

△ Kis-Kanizsán nagy szükséget szenvednek a kutv[illegible]ben, annyira, hogy némely utczában a kutak egy csepp vizet sem adnak; söt még marhaitatásra is a kanálisból kell vizet hordani.

△ Szepetneken a napokban a lut. papláknak melléképületeit gyujtották fel; most pedig a lakházat. Daczára a kemény büntetéseknek, véget nem érnek az istentelenségek.

△ A Zala-Somogyi népnaptár (kisebb) második kiadásban megjelent.

— (Magyar foglyok.) Zamoszkban, a lublini kerületben többi közt három magyar is van oroszfogságban, név szerint: Barát János, Balázs Lajos és Bikei Sándor. Mily bánásmódban részesülnek, kitünik abból, hogy midőn vonakodtak a trágyakocsit huzni, egyikök 300, második 200, a harmadik 150 kancsuka-ütést kapott. (Sz. H.)

— (Uj üstökös.) Egy üstökös lesz e hónap végén s a jövőnek elején látható, midőn a földhöz, melytől most még 8 millió mértföldnyire van, 3.860,000 mfre fog közeledni. E szerint sokkal inkább megközeliti a földet, mint a legközelebbi bolygó, a Venus — mely 5 millió mértföldnyire van. Állitják, hogy ez ugyanazon üstökös, mely 1810-ben volt látható. (Sz. H.)

— (Lóvásárlás.) Komárom megyében a lókupeczek nagyban vásárolják a lovakat s jól fizetik. Egy-egy parasztlóért megadnak 120—140 frtot, söt ennél többet is. (Sz. H.)

Kaposvár.

* A marhavész, az egész megye területén majd nem megszüntnek mondható.

* Az első vigalmát m. Mérey Károly ur Jan. hó 20-án adta. Körülbelöl nyolczvanan voltak a meghivottak, kik előtt a jó, szives fogadtatás és vidor kedv teszik emlékezetessé ez estvét.

* Bogyay Gyula, Németh Bódi, Fröhlich Ede, Február hava 4-én vigalmat rendeznek Szulokban, a Homok-szt.-györgyi leégettek felsegélésére. Siker koronázza a fáradók szép törekvését.

Kemény tél. Francziaország déli részében több hó esett, mint a nagy haváról hires 1820-ik esztendőben. A hideget Toulonban szibériainak, Madridban irtóztatónak mondják, és hozzáteszik, hogy a Manzanares folyama csaknem egészen befagyott, mi a legnagyobb ritkaság. Barcellonában oly nagy a hideg, hogy az utczára öntött viz rögtön megfagy; Sanniában (Cataloniában) tüzet kellett rakni a kutak mellé, hogy vizhez juthassanak. Déli Francziaországban 1820., Spanyol- és Olaszországban 1829—30 óta ily kemény télre nem emlékeznek. A „Moniteur" időrendi jegyzékét közli a hideg teleknek Francziaországban, s felsorolásaiban másfél ezer évnyire halad vissza, t. i. 858-ki évig; 1408-ban befagyott a katonák bora a hordókban. 1403-ban ujév napjától három hóig tartott a fagy. 1665-ben kezték alkalmazni a hévmérőt. 1838-n. 19 fokra sülyedt az a leghidegebb naponés 1840-kidec. 15-én, midőn I. Napoleon hamva megérkezett franczia földre, 17 foknyi hideg volt. Azóta nem emlékeznek ily kemény télre. M. S.

— Somogy megyei gazd. egylet igazgató választmánya 1864-ik évi febr. hó 5-én reggeli 9 órakor Kaposvárott tartandó ülésre a t. cz. illető tagok hazafiui tisztelettel meghivátnak! Jákó, jan. 15. 1864. Csépán Antal; gazd. egyleti alelnök.

* A kaposvári megyei kórházban jelenleg 50 beteg ápoltatik a legnagyobb gond és lelkiismeretes ellátással. A halandóság aránylag csekély, a mult évihez hasonló, midőn 650 beteg közül 24 halt csak meg, s e 24-ből is öt, már halva hozatott a kórházba. A jelenlegi betegek közt két őrült is van. A rend, tisztaság, gondos ápolás és gyógyitásért köszönetet kell szavaznunk a kórház főorvosa, Töltényi Jánosnak.

* Somogymegye ifjusága febr. hava 6-án adja zártkörü tánczvigalmát Marczaliban. Ezt már hisszük hogy meg fog felelni a megye ifjusága nevének. Egyet azonban sajnálattal kell említenem, hogy az érdemes rendezők a jótékony czélt kihagyták. Hiába! olyan szomorú időket élünk, még vigadnunk sem lehet a nélkül, hogy jobbunkat adakozásra ne nyujtsuk. Ha e nagy megye fiatalsága lélek és akaratban egy (adja az ég Ura), az anyagi téren — számos oltáraink körül — szép eredményeket mutathat fel nemzeti intézeteink s szenvedő embertársaink iránt. Minden jót várunk.

—(Félszázad után elsült fegyver.) Lettowitzban Brünn környékén a helybeli kovács nem rég 5 mázsa régi vasneműeket vásárolt; a készletben egy régi, 1813 táján használatban volt, rég olavult szerkezetü puskacső is találkozott. Egy Hönig nevü kovács legény s szabadságos katona szorgosabb vizsgálat nélkül a tüzbe rakta a csövet azon czélból, hogy kulcsokat készit a vasából; de alig volt a tüz melegének csak néhány pillanatig is kitéve, a végzetes puskacsőben bizonyára rég benn akadt töltés elsült, s a golyó a boldogtalan legénynek átfurta mellkasát, ki e felkiáltással: „Istenemre, meg vagyok lőve!" összerogyott, s egy negyedóra mulva meghalt. M. S.

— (A köneny mint fütőszer.) Az „Antilope" piemonti hadigőzös hosszabb utazásban Gennato Mundo készülékével tett kisérleteket. A készülék felbontván a vizet, a könenyt fütésre használja. A kisérletek eredménye határozottan kedvező. M. S.

* A szeliczi erdőségekben farkasvadászat tartatott a napokban.

* Mint haljuk, a soproni ujság mutatványszáma volt egyszersmind az — utolsó szám. A közvélemény hullámai közt bajos kormányt tartani annak, kit az irodalom terén nem hogy kormányos, de közönséges „evezőnek" sem ismernek.

* Hogy mily jótékony vagyonunkat a magyar társulatnál biztositani, mutatja azon körülmény is, hogy Szulokban több ház leégvén, mely biztositva volt, a hamvak helyén már uj épületek emelkedtek, mig Homok-Szt-Györgyön a biztositatlan hosszu házsorok most is romban hevernek. Biztositsunk.

— (Meghiusult roham). A Hooker parancsnoksága alatt levő észak-amerikaiak táborában néhány hét előtt következő eset történt: A tábor előtt ágyutelep volt, még messzebb a romokon kivül bekeritett helyen 300 öszvér pihent, teljesen felszerszámozva. Éjféltájban lehetett, midőn a délick támadást kisérlettek a tábor ellen. Az első lövések után nyugtalankodni kezdtek az öszvérek mindinkább megszeppenve és megzavarodva egyik közülök menekülni iparkodik s áttörni a sánczczölöpzetet; a többi utánna indul s esetleg épen egyenest az ellenség irányában vágtatnak. A sötétségben egy lovas osztály támadásának hiszi az ellenség, sarkon fordul és futva a milyen sebesen csak birja, ott hagyja minden podgyászát s 1600 ujdonatuj lőfegyvert. A capitolium hires ludjai halhatatlan hirt szereztek csupán gágogásuk által: tisztelet a chatanoogai öszvéreknek is, melyek meghiusitották az éjjeli megrohanást s futásra kényszeritették az ellenséget! M. S.

* Azon hirhedt rablók nagyrésze, kik néhány hó óta a megyét rettegésben tartották, összefogva; még pár nevesebb gazember van bujdosásban, ezek is üldöztetnek.

* A második vigalom is lefolyt jan. 25-én, melyet a központi segélyző bizottmány rendezett alfoldi szükölködő rokonainak számára; sokkal nagyobb közönség volt jelen, mint az elsőben, s a tánez majd reggelig tartott. Az anyagi eredményt közölni fogjuk — a mi legfőbb.

☞ Kapcsvárott kidobolták ne legyen kaszino, mi meg azt énekeltük „csak azért is dongó" lesz kaszino. Lesz pedig azért mert Somogyban ugy is szükségét érezzük a finomabb társadalmi idomoknak, s mivel e végre leakarjuk rázni a mennyei birodalom ó conservativ nyügét nyakunkról, s igy nem elégedvén meg a mindennemü torok névnapok kinálkozó örömeivel, mint a társas együttlét eddig ismert surrocatumával, hanem sziv és elmeképző közeledést is akarunk. — Ilyen előzők közt meg alakult még pedig 3 évre. S aztán? Aprés moi le dilugo!

Az alakulás ünnepét tegnap egy társas estélylyel tartottuk meg, mert „ismerkedni" is akartunk egymással, miután a 4000 lelket magában záró kisded fővárosunkban nem ismerjük még egymást, s igy mi szellemi czéljainkat ugyancsak psichologice kezdettük.

Rendeztünk is ezért egy társasestélyt hol megjelent minden tag, kevés kivétellel, eljött ide t. i. hogy a hivottak nagy számát kifejezni tudjuk — „a barát olvasójával, a koldus mankójával a költőknek serge ha be nem férhete kivül kesergé."

Az estélyről mit irjak s hol kezdjem?

Röviden: át rohanok — mint afféle rohanva haladó — az őzecske czombtól egész a legutolsó süteményig, hébe-korba egy sonka, és halálra vált pulykakakas hös maradványaiban megbotolva, de a szivérősitő balatonmelléki és szegszárdi per X által talpra állitva, s a kedvderitő toastok által a dithirambok hazájába büvölbe.

A magyar ember egy komoly vezérczikk, melyet csak ugy lehet érteni ha apró csillagocskák alatt commentáltatik — kivált a mai időben — e csillagocskái a barna czigányok, ha ezeknek nyiretyüi beszélnek, megnyilik a magyar egész belső világa. Voltak ily csillagocskák is vagy 9-en, s igy nem hibázott a jó kedvhez semmi sem.

Ily kedélyes minden pártszinezet nélküli barátságos, bizalmas együttlét soká kedves lesz emlékeink között.

Nyilt posta.

B. J—nek F. Següsd: Örömmel vettük sorait; kérjük továbbra is becses közreműködését.

Cs. S—nak Pesten: A válasz a kiadótól tétetik függővé; mihelyt végzek vele azonnal értesitlek; én részemről nagyon szeretném.

K. E—nek, Mohácson: A küldemény önt illeti, némileg elismerésül buzgóságáért lapunk körül.

Sarkady Istvánnak, a „Hajnal" szerkesztőjének, Pesten: Becses sorait vettük. Ujdonságirónk azt nem irja, hogy a „Hajnalt" töltött-káposztáért árulják, hanem igen is ezt: — — — a mesterember, ki otthon árult eladni nem tudván, 3—4 megyén keresztül hordozza, megérdemli azt, hogy a „Hajnalért" jó töltött káposztával megvendégeljétek. Tessék elhinni, az még szerencsés volna nálunk a Pestről kiszáguldozó, irodalom és képárusok közt, kit a ponyvairodalom férczmüvek, a haraňság különböző czégei alatt árult rosz képekért megis vendégelnének, mintán itt már annyira ment a „házalás" és a nemes szivekre való hivatkozás, hogy a megadóztatottak mentségére a hatóságnak kellett fellépni, s egy körlevélben a „házalókat" elfogatással fenyegetni. Igaz, hogy egyik szerencsétlensége az a népnek, ha az irodalmának pártolását ugy kell ráerőszakolni, de még nagyobb szerencsétlenség rajta, ha buza helyett polyvát és konkolyt vesz. Nem szeretnők hinni, hogy ön ily müveket terjes tett, s ha a „Hajnal" is kivétel, azon csak örvendünk az irodalom érdekében.

H. Menyhértnek. Egerben: A „vigasztaló" nagyon döczög. A „Télen" czimüt némi javitással használhatnók; s ez tehetséget árul el. Kérünk öntől egri leveleket

M. Károlynak: L. Tótiban: Használható; a vidék hireivel lepjen meg ön, ha csak néha is.

„Linyillott a tulipán". Most épen jó ideje van.

K. T—nak, M—ba: Láttunk mi már „mérgesebb gyereket" is. A ki mindig fegyvert emleget, az nem sasokra, hanem legfeljebb czinkekre vadász.

Gy. M. Forditott regényt nem közölhetünk; sok időre vennó igénybe a tárczát.

Felelős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

Gazdasági tudósitások.

Nagy-Kanizsa, Jan. 29-én. A kedvezőbb külföldi tudósitások következtében, az üzletvilág jobban meghidegült — ehhez a több napok óta beállott gyöngyült idő — s hogy a hajózás ismét kezdetét veendi, a gabnakereskedésben kevésbé-többé, némi pangást okozott; minden mérő az elmult hét ellenében 10—15 krral lett olcsóbb csupán a teljes nehézségü kitünő buza tartja magát. Zab és kukoricza, a tavaszra keresett; repcze elhanyagolva. Buza 84—87 fontos 4 ft 50—60—80 kr. Rozs 70—81 fontos 3 frt. 10—15 kr. Árpa 66—73 fontos 2 frt 50—90 kr—3 frt—kr. Zab 45—49 fontos 2 frt 10—15 kr. Kukoricza 81—84 fontos 3 frt—kr. Hajdina 79—73 fontos 2 ft—2 ft 5 kr. Téli repcze 6 frt 50 kr. A Stájer- és Krajnába szállitott borok igenjól fizettettek — minek következtében a borárak emelkedtek, ugyanis: 1863-iki siller 4 frt 50 kr.—5 frt, fehér 6—6 frt 50 kr, fekete mult évi 5—8 frtig akója. Szilvapálinka 18 frt 50 kr, törkölypálinka 15—15 frt 50 kr akónként. Időjárásunk gyenge, esős, olvadékony — olykor szeles.

Kaposvár, Jan. hó 26. Az időjárásban nagy változás; a kemény hideg után alig van éjszakánként 5—6 fok, mig nappal egyre olvad, s ha igy megy, néhány nap alatt alig lesz havunk Az utak kezdenek ismét romlani, s a szállitás nehezül. Gabnavásárban napról-napra élénkebb lendület; a mit a piaczra hoznak, azonnal elkapják; keveset szállitanak. Tisztabuza kelt mérőnként 4 frt 50—60 kr. Rozs 3 frt 15—30 kr. Kukoricza 3 frt. Zab 2 frt Hajdina 2 frt 20 kr. Széna mázsája 2 frt 2 frt 40 kr. Bor akója 4—5 frt. (m. p.)

Gundi János

ajánlja a nagy érdemü közönség figyelmébe, Kaposvárott, a buzapiaczon, saját házában **„Zöldfa"** czim alatt megnyitott fogadóját, kávéház, sör- és borcsarnokával. Van e fogadóban a vendégek számára hat elegánsan butorozott szoba, minden kényelemmel ellátva; tágas és jól berendezett étterem, és pedig egy az utczára, egy pedig a fogadó másik részében; ugyan az utczára csapszék; tágas udvar; 30 lóra istálló; fészer, szóval minden, mit egy kellőleg berendezett fogadóban a szállók és vendégek kényelme megkiván. Ajánlja továbbá fennt czimzett jó ételeit, borait és pesti sörét azon reményben, hogy a multhoz képest ezután sem fogja meg a nagy érdemü közönség szives pártolását tőle.

Hirdetés.

Nagy-Kanizsán pesti utcza végén, az ugynevezett **„utolsó garas"** korcsma, 3½ hold belsőséggel, 5 épület, jó lakház, pincze, kocsiszín, pajta, istállók, 27 hold szántófölddel vagy a nélkül is szabadkézből eladó; venni szándékozók jelentsék magokat alulirt tulajdonosnál. Kanizsán 1864-iki január 15-én.

Horváth János h. ügyvéd
405. sz. házban.

Fábián Zsigmond,

ujonnan nyitott fűszer- és papirkereskedésében Nagy-Kanizsán egy **tanoncz** vagy **gyakornok** felvétetik.

Grossherzogliches
Badisches Staats-Anlehen.
Ziehung am 29. Februar 1864.

Hauptgewinne des Anlehens sind: **Gulden: 40,000, 35,000, 15,000, 10,000, 5000, 4000, 2000,** bis abwärts **fl. 47.**

1 Loos für obige Ziehung kostet fl. 4 öst. W.
3 Loose „ „ „ kosten „ 10 „ „
7 „ „ „ „ „ „ 20 „ „

Bestellungen hierauf beliebe man baldigst unter Beifügung des Betrags direct an Unterzeichneten einzusenden, wogegen sofort die Loose, sowie nach stattgehabter Ziehung die Liste prompt **franco** zugeschickt werden.

Das Bank- und Wechselgeschäft
L. Steindecker-Schlesinger in Frankfurt a. M.

☞ Nachträglich bemerke noch, dass in jüngster Zeit bedeutende Treffer durh meine Vermittlung gewonnen wurden.

Wajdits József kiadó, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

Nagy-Kanizsa. Harmadik évfolyam. 5. szám 1864. február 10-én.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

a

széplrodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és müvészet köréből.

Megjelen e lap legalább egy iven julius hó 1-töl kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán szétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 5 frt.; félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 70 kr — Minden előfizető a tulajdonos kölcsön könyvtárát az eddigi fenntálló feltételek mellett fél áron használhatja. — Nyilttér egy Petit sorért 10 kr. — Hirdetések négy hasábos Petit sorért 1-ör 7 kr., 2-or 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. s bélyegdijért 30 kr. fizetendő. A beiktatási dij s a lap kezelését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, ugy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

Kaposvár 1864. február 3-án.

⊖ A két év óta pengetett takarékpénztári eszme elvégre megtestesült, ugyanis Somogymegye lelkesebbjei által felkaroltatván, 500 részvénynyel nemcsak megalakult, hanem a mai napon tartott közgyülésen már tettleg működni is kezdett.

Leérkezvén a nagy méltóságu helytartótanács által helybenhagyott alapszabályok, midőn azok a mai közgyülés által tudomásul vétettek volna, mindenekelőtt elnök, titkár és 32 választmányi tag választatott meg titkos szavazás utján, — ideiglenes elnöknek Csépán Antal ur választatván meg közakarattal e gyülés fol amára.

Az eredmény oda fejlett ki, hogy majdnem általános szótöbbséggel elnöknek e megyénk tisztelt fia, gróf Zichy János ur választatott meg; kivel e megtiszteltetés s az intézet részvényeseinek bizalmát tolmácsoló választási eredmény egy küldöttség által, — élén Csépán Antal ur levén — közöltetni határoztatott.

Titkárul Kovacsich Őszinte helybeli ügyvéd ur választatott, mint az eszme létesítése körül tett ernyedetlen buzgalmának jutalmául.

A választmányi tagokul megválasztattak: Folli Imre, Bükel Miklós, Spiczer Mór, Teveli Elek, Fatér János, Szávay János, Bereczk Antal, Babócsai György, Gulás János, gr. Somssich Imre, Bárány Pál, Kozma Sándor, Somssich Lőrincz, Szokolay Dániel, Kiczberger József, Dornai István, Madarász József, Rimánóczy József, Jankovich László, Hönig József, Rummel János, Varga Márton, Csépán Antal, Nöthig Károly, Gáspár Bódi, Freistädtler Antal, Gaál Alajos, Hittaller József, Hagelmann Károly, Kriszt János, Lajpczig Antal, Rényi R.

E választmány működését vonatkozólag a befizetendő részvény összegek, s egyéb az üzlet megindítására szükségesek fölött másnap azonnal megkezdvén, határozatba ment, hogy: f. hó 29-én az igazgató, s az igazgató választmány, ugy könyvvivő és pénztárnok megválasztása tekintetéből — miután a megválasztott tagok mind jelen nem lehettek — választmányi ülés tartassék.

Az egyes részvények utáni befizetések 30 %-tólija február 29-től számitandó 6 hét, a másik 30 %-tóli pedig ettől másik 6 hét alatt befiezettessék.

Az üzlet tehát e hó 29-ével csakugyan kezdetét veszi, s igy nem marad egyéb hátra, mint a t. közönség figyelmét a Somogy megyei takarékpénztárra felhivni, azt minden egyesnek különösen ajánlani, s magunk részéről annak felvirágzásához szerencsét kivánni.

Neveljünk.

(Vége.)

Igaz: honunkban több vallás létezik: de melyik tanitja azt, mi a nemzet közjólétével, nyugalmával, az igazsággal, fajszeretettel ellenkezik? Meghasonlottunk magunk között a hit néhány ágazataira nézve: de megegyezünk abban mi fő, mi földi boldogságunkat biztosithatja! Istent hisz minden felekezete a kereszténységnek, hiszi a zsidó is. Isten felől minden vallás azt tanitja, hogy legszentebb valóság, ki mindent tud, lát, hall és mindenütt jelen van; igazságos; megjutalmazza az erényt, megbünteti a vétket. Minden vallás tanitja elvben a felebarát és fajszeretetet, rokon egyetértést; és kárhoztatja, ki ellenszenvet táplál szivében. Tanitja elvben egyik ugy mint a másik, hogy mindenki tulajdona, személye és vagyona szent, s ahoz nyulni nem szabad másnak.

Ha igy megegyezünk elvben, csak az kell még, hogy tettleg gyakoroljuk és buzgólkodjunk az elveket szóval, tettel ajánlani, és megkedveltetni a tanulatlanokkal, elháritani mindent, mi azt hiusithatná. Igy biztosithatjuk a nevelést. Megtelik majd minden vallás temploma néppel, iskolája gyermekekkel: és leend csend, békés bátorság az életben. Az ifju nemzedék még a nem iskolázott is, utánnuk indul, s romlatlan szivvel teljesiti emberi és hazafiui kötelességeit.

Elsők legyenek a szülők! ezek föladata vallás sugallta szavakat hallatni ártatlan gyermekeikkel, és a vallás parancsolta tényeket gyakorolni, édes övelk előtt. Először ugyan Isten, de azonnal ember társaik irányában kellő tiszteletet mutatni, személy- és vallásküllönbség nélkül. Ezekhez tartozik: áhitat, buzgóság, isteni félelem, ember- és fajszeretet; az előljárók tisztelete; egyenlőkkel: a rokon érzelem, egyetértés; alantabb állók irányában nyájasság, igazságos eljárás; szelidség, munkásság, takarékosság, bajokban béketürés sat. Szóval minden mi jó, dicséretes, hasznos. — Mind ezeknek összefüző kapcsa a szeretet; diszе: a vidor jó kedv. Ezeket lássák a kis polgárok s igy romlatlan szivvel menjenek iskolába, hol föl fogadja a nyájas tanitó, a buzgó pap, és folytatja a megkezdett munkát jó sikerrel.

Szülőket kövessék az egyházi és polgári állapot tisztesb hivataljaira emelt hazafiak; jelesen kik a néppel érintkeznek. Ezek vallásbuzgósága, hivatalos kötelmeik pontos teljesitése, nagy hordereju, jelesen az ifjuságra nézve. A szentély őrei komoly falaik között, a hivatalnokok azokon kül, legyenek példányok. Ezek leereszkedése a néphez, nyájas, de rövid társalgása, épületes szavaik, tiszta tréfáik; jótékonyságuk, szives hajlamuk, megragadják az együgyü szivet; szeplőtlen hivataloskodás szigorral, sza-

---

TÁRCZA.

Ujdonsült democrata.

(Egy nap emlékére 1863-ban.)

Motto:
„Eremben a nép vére forr"

Nagy lész hazám, mint Nagy Lajos alatt;
Nem meddig Kárpátokról lát a szem;
Hanem, meddig nap hinti sugarát,
Száraz földön ugy, mint a tengeren.
Nagy lész! igy álmadta meg ezt,
Nem Idiota, sem hypocrita,
Hanem egy testestől, lelkestől
Nagy tettekre termett democrata!..

Gyászban a hon! köny az ivóvize...
Rongy a ruhája; bú a kenyere.
Itt ember hull, ott a marhavész dúl,
Áldás helyett velünk vész rokonúl!!
Hajdan manna, most a mennykő esik,
Kilenczszáz-kilenczven-kilencz koldús,
S boldog csak az ezeredik...
Százas helyén mankót találsz;
Lábtól nyakig nyomorban állsz;
S a ki segítene rajtad,
Olyan szegény, miként magad!
Nem, ezt nem lehet nézni igy!
Fel ifjuság! megyém disze!
A jövő tejfele szine.
Talpra! talpra! hí a nyomor;
Nép pusztul, ünnepel a tor...
Ki nézné ezt száraz szemmel?
Vigalomra, segélyre fel!!.

— — — — —

S legott négy-öt glédába áll
(A nagyobb rész azt tartja, hogy
Nem gyógyítnak vigalomnál.)
Erökben a jótékonyság
S buzgalom vére folydogál.
Előre! — buzdít a vezér —
Tettben majd eget verő cser,
Melyhez a közvélemény is
(Ez óriás bakó)
Sujtani csak kétkedve mer....
Itt van harmincz, hatvan forint,
És — hogy ha kell — adok százat!
De Istenemre, nem türöm,
Nyomorban édes hazámat.
Husz forint a czigányoké,
Öt forint esik gyertyára;
Tizenkettő diszitésre,
Többi pezsgő és virágra.
Legyen minden egész torkig,
Fogas, torta, fagylalt, ászpik.
Ne szánakozz sógor rajtunk,
Hogy inséges népek vagyunk!..
Kölni vizből szökőkutat,
Gúnyolni az elmult nyarat...
Gunyolni a természetet,
Mely vizből sem ad eleget!
Ragyogjon a terem belől,
És hirünk a falon kivül;
Hogy a hon java ha várja,
Készek vagyunk érte tánczra.
Kárpitos adjon diszletet,
Mit a zordon idő elvett,
Ne mondhassa azt a fáma:
Szegény honunk ifjusága.
Az öltözet azt mutassa,
Hogy a magyar délczeg fajta.
S a ki vesz — bár adósságra,
Bársony legyen a ruhája...
A meghivás legyen „nobel,"
Milyet agy még nem talált fel.
Az egyszerü nem állhat fennt,
Pfuj! ki fetrengne sárba' lent!...
Csak az léphet a terembe,
Kinek vagyon angol kertje.
A ki „echt" birtokos hirben,
S kék vér buzog ereiben...
Ki négy lovat hajt udvarán,
S nem lát végig a birtokán.
Holmi árendátor félék,
Gazdatisztek, s olyan „izék,"
Nem ily elzárt körbe valók,
Hol a születés és rangfok
Brilliroznak; s a tekintélyt,
Mennyire csak ellát a szem,
Négy ló viszi szél-sebesen...
(Örvendj közép, de nagy osztály,
Te nemzetem büszkesége!
Mely a magból erdőt nevelsz,
Minden jóra, minden szépre...
Igy fogja fel sok táltosod,
Hazát mentő hivatásod...)

— — — — —

Ily táltos előtt a szent czél,
Melyből egyesek ugy, miként
Több nemzeti intézet él, —

vakban és tettekben őszinteséggel, csak jóra vezetnek mindenkit.

A helységek birái legyenek szorgalmasak a munkában, hívek a községek ügyeiben; józanság, éberség, hajlithatlan szív és bátorság jellemök. Gondjuk legyen a felsőbb rendeletek teljesitésére, közcsend- és biztonságra. Keresnék fél a büntanyákat, fonyó- és bordély házakat: melyekben összejő a fiatalság, elején ártatlan mulatságra, de utóbb egymás romlására.

Ezek folytán méltó figyelembe venni, 1-ször erdőkben álló csárdákat, mint mindannyi tanodákat, gyüldéket; melyekben egy-egy duhaj tartja előadásait; készit terveket utasitja a járatlant, bátoritja a félénket, gunyolja a gyengédérzelmüeket, ámitja a jámbort. Rendesen az efélé csárdákban lappang megromlott, és másokat rontó szemet, kátyol, dög melyre sereglenek a varjak. Ezeknek élelem, öltöny, és pipere kell, melyet megis szerzenek az illetők, minden, csak nem becsületes uton. Sok könyüt facsart ki jámbor szemekből ezen vész madarak serege. Ezeket mindegyig lerontani volna legjobb. 2-or. A falvakban elszórt kisebb boltokat; melyek mennyire hatnak a nép erkölcsi romlására, tények szólnak. Ide hordják a pórnők az illetők tudta nélkül mit megfoghatnak: buzát, rozsot stb., kendert, tojást stb., hogy piperét vásároljanak apró kedveseiknek. A nagyobbaknak több kell, és ennyit már nem győz az édes anya; (?) de megszokták! tehát mit tegyenek: ők nyulnak ahhoz mit megfoghatnak. Van a padláson gabnanemü, ha elfogy, van a szomszéd hombárjában, s az olcsó bácsi leveszi, ad pénzt, ad pipát, sallangot, kendőt sat. Ez tény! Van Somogyban helység, melyben ezelőtt egy, de valódi izraelita, maga alig tengette életét; jelenleg van négy bolt és mindenik megél, gyarapodik; mert van minden héten mit be visz Kanizsára árulni: a java buzát. Ezeket egyszerűen megszüntetni — és az illetőket becsületes keresetre szoszoritani volna a legegyszerübb mód, sok lélek-veszély és anyagi károk elfojtására. 3-or. A falu koresmái nem különbek a tanyai csárdáknál: sőt némely oldalról gonoszabbak. Itt iszik a serdülő fiatalság naphosszant, éjjel, világos-virradtig — tisztelet a kivételre méltó helységeknek! — Van: lárma, káromkodás, verekedés a békes szomszédok nyugtalanitására. Hol veszi a fiatalság a sok pénzt: kártyára, kávéra, czukros borra: melyeket készpénzzel fizeti, és még marad annyi, hogy nem csak leiszsza magát, de a földre öntözi, az üvegeket falhoz vagdalja, széles jó kedvében. Reggel felé lobog a pálinka bele sétál marokszámra a czukor; isznak még egyet, és haza tántorognak, hogy egyik gazdájának, másik apjának a jószágát rontsa. Ha elnézi az illető kárát, nagy baj; ha el nem nézi még nagyobb. Elüzi a háztól ez is, amaz is: ezekből kerül ki a rablóbanda. Nem lehetne az ily kihágásokra felügyelni? és hol 9 óra után valaki „mulat," a hányszor annyiszor pénzbirságra büntetni?

4. Megemlitendők a bucsu vásárok. Az áhitat dicséretes; de miért kell azt akadályozni lármás vásárok és laczikonyhákkal. Ki vallásos buzgóságból elmegy közös áhitat helyére, vezeklés végett megy; ez megtanult nélkülözni, éhezni, és szomjazni, vagy megelégszik kenyér és vizzel. Ki nem áhitatból, s igy szent czélból megy, csupán, hogy leigya magát, és „mulassou," maradjon hon. S igy legjobb volna a bormérést le tiltani bucsu-helyen, a vásárt pedig a bucsu-helytől távol állitani fel, ha országos; ha csak visszaélés, megtiltani.

5. Szerte barangolhat bár ki a házban, és nincs ki uti levelet kérjen tőle, s ha nincs, és gyanus a személy, letartóztassa. Nem lehetne életbe léptetni már egyszer azon rég kihirdetett rendszabályokat, melyek értelmében egy faluból a másikba irás nélkül menni tiltatott bár kinek. De ehhez szóljanak az avátottak.

Tanyaiskola, cselédrendszer, utazó levél, általános erkölcsi javulás: jöjjön el a te országod.

BUVÁRI INCZE.

XII. Nyilt levél.

Kanizsa város képviselő testületéhez.

(A közrendészet ügyében.)

B.

A közrendészet kezelése.

A közrendészetnek kezelésére én igen, igen nagy súlyt fektetek, s azt hiszem, hogy ennek lelkét egyedül csak a hü, ügyes és munkás kezek istápolhatják, mint a társadalmat a közbiztonság. Hogy tehát a közrendészet szent értelmének üdvhozólag felelhessen meg, arra kell törekednünk, hogy minél biztosb kezekre bizassék, mint kincs, mint községi drágaság, mint oly közvagyon, mely nélkül társadalomban nem élhetünk.

Nem kell felednünk, miszerint a városi kapitányságot a városi teremben közakarattal szavaztuk meg, alkotmányos szaga van ennek, akarmely oldalra fordítsuk is, igy semmi okunk sincs, hogy vissza riadjunk, vagy vissza lépjünk ettől. Meg kell szilárditani s ez által bebizonyitani, hogy állhatatosak és következetesek vagyunk véleményünkben és minden cselekedetünkben. Mondjuk ki e szerint: **éljen a közbiztonság, de más kaptafán.**

Én ugy szeretném, mert ugy kell annak lennie, hogy a közbiztonság kezelése az egész községre érezhető jótékonysággal hasson. Ugy fog pedig ez csak megtörténhetni, ha a közrendészetet kellő számu egyéniségből össze állitott hivatalos testület vezényleni, annak rende s módja szerint. Ez pedig annyit tesz:

1. Vagy adjunk ez ügynek vezényletéhez több egyéniséget, mint adtunk eddig, mert az nevetséges, hogy egy kapitány, ennyi tenger mindenféleségek közepette megfelelhessen mind azon igényeknek, melyeknek megfelelnie két egyesült városban kell; vagy

2. ha ezt tenni képesek nem volnánk, akkor viselje e hivatalt ismét a tanács in corpore, mint viselte hajdan.

Ezzel levelezésemet befejeztem azon öntudattal, hogy őszinteségemmel csak is a város, illetőleg a község javára tettem véleményes javaslatot. Az ügynek teljes felkarolása önöké, önök szivélyességétől függ az ezentuli.

Nem diesvágy, nem mellék érdek birt eddigi leveleim irására, egyedül polgári állapotunk jobblétrei emelése buzditott e vállalatra. Önökö uraim a választás, kezükben a hatalom és a pálca, kettétörve vethetik ezt lábaim elébe, de én fel többé nem veszem.

Kecsegtet azonban egy édes remény, és ez az, hogy én önökben **hü képviselőkre** találtam, mint oly honfiakra, kiknek szivükön a polgári állapot, jólléte épen oly sulylyal fekszik, mint az enyimen. **Leveleimnek sikere vagy sikeretlensége fogja tolmácsolni, hogy mennyire érdekli önöket a közügy, illetőleg: a polgári állapot jóléte biztonságának megvédése.** TERSÁNCZKY.

A santiagoi templomégés Chilében.

(Délamerika.)

A délamerikai Chile nevü állam Santiago városában, mely spanyol alakban igen szépen épült, a Maypo mellett fekvő 85,000 lakossal biró főváros, s egyszersmind széke egy püspöknek is, multév deczem. 8-án „La Compania" nevü Jesuita templomban iszonyu tüz ütött ki, mely által a pompás épület, s mintegy 2000 egyén legtöbbnyire nők, öregek és gyermekek, kik templomban voltak a láng áldozatává lettek. A „Patrie" egy szemtanutól irt czikket hoz ez esetről:

A tüz esti 8 órakor ütött ki, midőn több 2000 embernél volt még a templomban bent, hol a szent szüz e havi ünnepén az utolsó ájtatossága végeztetett. A virágok, meggyüladható szőnyegekkel müvészileg feldiszitett templomot mintegy 20,000 gáz fénye világitá meg. A sekrestyés a legutolsó gyertyát megakarván gyujtani, a gyujtóval egy gázlánghoz közeledett, mely fél hold alakot képezve, és a szüz Mária képe előtt állott. A gáz épen azon perczben nagy mennyiségben tólult ki, s lángot kapva lábnyi magasra hatott fel, s az oltárterítőt megkapta, s rögtön az oltár fája s fedelén harapódzott tovább a láng. Mindez percz müve volt, annál is inkább, mivel a főoltárt több mint 2000 gáz fény világitá. A jövő perczben a láng már a templom diszes menyezetén harapódzott tovább; most a kezdődött zavar tetőpontra hágott a templomban. Az egész nép a főajtók felé nyomult, melynek csak egyik szárnya volt nyitva. Többen ájulva rogytak össze, mig sokan a nyomás által a templom ajtajánál elbukva számosan megsérültenek, s rövid idő alatt a többi ajtók is valóságos ostrom alá vétettek a szabadulni óhajtó népesoporttól. A jajgatás és sirás meszire hangzott el. A láng csakhamar elemésztve az oltárt s a selyem szőnyegeket a falon, a tető is égett, s a tüzes gerendák egyszerre leszakadva az egész templom lángban volt, s a bent szorult népet perzselte a mindinkább dühössé vált elem. Mi a lángokat a templom egyik ajtajából láttuk kitörni. E látvány borzasztó volt. Magában a templom ajtóba szorultak sem voltak már megmenthetők, százan áldozandották volna magokat fel, ha csak egyet megtudtak volna menteni, hasztalan; inkább a tagokat tépte volna szét a mentő, hogy sem a rakásra hulltakat kivonczolhatták volna. Most az egész összeégett tető zuhant alá iszznyu zajjal. Az égő deszkák a jajveszékelő nőkre szakadtak. S már a jövő perczben alig lehetett képzelni is, milyen volt pár perczel ezelőtt e templom. Templom helyett egy pokoli láng tengert láttunk, melynek világánál borzasztó volt, a harapodzó elemmel küzdő nők halavány s itt ott összeégett arczai, a gyermekek, s aggok vészes jajgatása

---

Nem azt jelenti, hogy kiki
Egyenlőn adja fillérét,
Hanem kásztokat alkossunk,
— S a mennyire lehet — az egy,
Akaratot robbantsuk szét!...
Sárral hajgálni, szennyezni
Az áldó „egy akarat"-ot,
Melyet még az
Isten is szentnek alkotott...
Nem egy pásztorral, egy aklot,
Hanem mindegyikből százat!
Mennyország, üdv helyett poklot,
Szakadást s nem szentegyházat....
Hitet tépni, s nem ültetni;
A bizalmat jégre vinni!!,.
Ez sokak kezében a „czél;"
Nem forrasztó honszeretet
Hanem kifent, fényes aczél!!

— — — — —

Ily ujdonsült democrata,
Gőgös Stefi századunkba.
Elve szilárd, miként a kő.
Minden szava tüzesmennykő!..
Garibaldi, Ledru Rollin,
Hugo, kint Jersey szigetén,
Mindannyi legitimista,
Ő egyedül democrata.
Midőn a nép szava döntő,
Pitykés dolmányban ott van ő,
S felkiált: én a nép fia,
Ügyetek szivemre irva.
Mindent, mindent csak értetek;
Én lelketek és véretek...

— — — —

Ez ott kint a gyepen történt,
Halászni a közvéleményt;
De mást beszél az urficska,
S tüstént készen van a fricska,
Ha egy polgár hozzá beszél,
Ezzel már pipát sem cserél....
Szeretete nincs egy foknyi,
S nagyobb aristocrata, mint
Hunyady avvagy Apponyi!
Kint szája szulki dohányát,
Ott bent pedig Regáliát!!
Majd meghal a szabad szóért,
S elvét messziről érintve,
Készen volna ontani vért!
Karja, szája egészen ép,
Dolgozik, mint egy cséplőgép.
De ha tenni kell, megriad,
S testének csak árnya marad....
Hogy ha Somssich, Paiss kiből,
Ő van küldve a végzettől
Vállán tartani egy megyét,
S el is mondja ezt szanaszét...
Áldozik — hanggal, az ügynek;
Tajtpipát tölt boldog frigynek.
Szóval: egész hazamentő,
Pedig — hogy ha végigméred —
Tanulmányod megdöbbentő:
Az agyvelő hig kocsonya;
Fennt virágzik, alant hizik
(Hasban)
Épen miként a burgonya!...

Vagyon ilyen democrata,
S azért tettük tiszta lapra,
Hogy a kik — mint tölgy — kiválnak,
S diszei az ifjuságnak, —
Annál magasban álljanak,
A jövőnek és a honnak!!

ROBOZ.

Kaposvári szinház.

Január 28-án bérletben adatott „Két falu, két bátya." Vigjáték 1 felvonásban. Irta Németh Ignácz. Ezt követő „Földszint és lebuj" vigjáték 1 felvonásban. Franczia után irta Diósi N.

Soha szebb alkalmunk ódautalni a figyelmes közönséget arra, hogy az irodalombani elfranczióso dás úgy tárgy mint alakra nézve csakugyan betegségünk mint épen ma.

E két darab melyek egyike eredeti — s azonfölül egy kebelünkbeli tehetséges ifju zsengéje, igazán oly qui pro quo, mely mintegy a véletlen által arra látszik hivatva lenni, hogy irodalmunk — értem a szinirodalmat — külföldies utait árnyalatait bebizonyitsa.

Alig van kezdő e téren, mely a magyar vigjátéknak szellemét megértse. Ebeli termányeink legnagyobb része felette téves nézetekből indul ki.

A franczia könnyüvérben fekszik, hogy szereti a qui pro quo sikos fejleményeit, de épen ezért, mivel ez vigjátékainak ugyszólván láthatlan intéző szelleme alig bir ephemer becsnél többet.

Molière óta nem volt e nemzetnek vigjátékiró ja, s nem átallom kimondani — ha mi is e nemzet uj iskolájával haladunk, s nem igyekezünk saját nemzeti beléletünkből kiindulni, nekünk akkor épenséggel nem is lesz.

Egyrészt ennek oka magunkban is fekszik, mert ingeinket nagyon elszoktatta már a külföldi konyha, s a társadalmi morál oly laza, amint csak 14-ik Lajos udvarában lehetett, a qui pro quo-k félreértései tehát alkalmat adva a képzeletnek kicsapongásra,

tört keresztül, a füst által megnehezült s elsötétült légen.

Estve 10 órakor mindennek vége volt. A harangok meghuzattak s szomoru hangon tudatták a lakosokkal mintegy 1800—2000 embortársaiknak kinos kimultát. Tizennégy kocsi hordta a halottakat a csendőrséghez s a kórházakba. Egész családok lettek a dühös elem áldozatai. Az egész város levert, minden arcz szomoru, s csaknem mindenki visszavonult fájdalmával. — A tartományi parancsnok rendeletéből, a templom fala mind egészben le fog döntetni, s 10 nap alatt a templomba temetett holtak, mind ki lesznek hordandók. A holtak, kiknek száma mint mondtuk a 1800-at haladja, egy sirboltba fognak tétetni, és a felett egy e nagy és szomoru esetnek megfelelő emlék fog felállitatni. A templom helye pedig csinos zárt parkká fog alakitatni.

Megyei tudósitások.

Sopron, 1864. jan. havában.

A soproni kereskedelmi és iparkamara tagjainak ujonnani megválasztása valahára teljesen befejeztetett. A választásbani részvétel annyira élénk volt, hogy egyes megválasztottak ezer szavazatnál többet nyertek. Sajnos, hogy a kamara az uj választás szerint csak egy kültagot szamlál, a minek egyszerü oka abban rejlik, hogy a kültagokrai szavazatok igen elágaztak, s több nevezetesebb kereskedelmi és iparos helyek — melyek választói a kültagok megválasztása iránt legkönnyebben, értekezhettek volna — a választás érdekében közönyösek maradtak.

Az uj kamaratagok f. hó 26-án tartották első alakuló gyülésöket, mely alkalommal Hillebrand Vincze ur, soproni szeszgyárnok elnökké, Töppler Károly ur, soproni posztókereskedő pedig alelnökké választatott.

Mohács, 1864. jan. 30-án.

Ma hetivásár levén, rég nem gyült össze annyi nép, de nem a hetivásárra; hanem a mult levelemben emlitett 2 rabló-gyilkos elitéltetése- s kivégeztetésére. Körülbelül 5—6 ezer ember jött ez alkalommal össze, többnyire videkiek: mivel nálunk a ritkaságok közé tartozik gonosz emberek kivégeztetése, bár a kötél általi halált ugyan sokan megérdemlenék, ezáltal városunk söpredéke kiirtatván.

2 rabló-gyilkosról tevék emlitést, kik tettökot bevallván, a bakó kezo alá érettoknek találtattak; de egy 3-ik is részt vett a gonoszságban annyiban, mivel ő a szerencsétlenséget megakadályozhatja, ha amazok gonosz szándékát, melybe beavatva lévén, idejében kideriti. O azonban, midőn a koresmában levők közt némelyek jajgatást hallottak, egyre zenéltetett a zenészek által, hogy a zaj közben a jajgatás elenyészszék. A katonai rögtönitélő biróság tehát d.3-ik egyént is mint társait egyenlő sorsra itélte. Az emlitett rablók vallatásából kiderülvén, miszerint ők az elrablott 40 frt egy asszonynak adták, kihez már máskor is elrablott tárgyakat őrizet alá vittek. A gyanusitott nő kemény testi büntetések daczára se vallott be sömmit sem, s mivel közel 60 éves, már rég vezetett orgazdai foglalkozása folytán az élet s halál közti kétségbeesés hihető annyira megrendítette, hogy nagyon megbetegedett. Sokaknak rettentő például szolgáland a gonosztevők sorsa, hasonlón szinte a gyanusitott orgazdáó is; mert ha orgazda nincs, nem áll ugyan azon állitás, hogy tolvaj sincs: de ezek száma csak nagyon elvétve szaporodhatnék, s végre is pokoli mesterségük üzésére nem leendne annyi alkalmuk.

KUGYERAY.

600 oszt. frtot ajánlok

a Nagy-Kanizsán alakítandó felsőbb iskoláknak létrehozatalára megkivántató tőkének biztositására.

Ennyit ajánlani egyes városi polgárnak, ugyhiszem elegendő. Három fiam van, kiket a hazának hasznos polgárivá akarok képezni, tehát fejenként 200 frtot hozok áldozatul. A pénz készen van, csak fel kell venni. Fölvehető pedig ha a 8 latin iskola 3*) év alatt létre hozatik.

Jőjj el szentlélek ur Isten az egekből, és szálld meg mind azok lelkét, kik nem érszik a nevelés és neveletlenség közti különbséget; mert nélküled nem viruland, nem derülend fényre a népnevelés országa! Tied a hatalom és dicsőség, mienk a kötelesség.

TERSÁNCZKY.

Hirek és események.

△ A Zalamegyei gazdasági egylet igazgatósági választmánya f. é. febr. 13-án Zala-Egerszegen rendkivüli ülést fog tartani, melynek főtárgya a közgyülés által, e megyében pusztitó marhavész ügyében kiküldött bizottmány munkálata leend; tisztelettel felkéretnek a t. cz. tagok minél számosabban megjelenni. Kelt Karmacs, 1864. jan. 24. **Betka Mihály** egyesületi elnök.

△ Az utolsó kanizsai vásár, a kedvező idő daczára igen silány volt, semmivel sem különbözött egy őszi hetivásártól; eladó csak volt — de vevő igen kevés. Napról-napra jobban érezzük a pénz- s keresethiányt, s óriás léptekkel haladunk a szegénység felé. Csak az uzsorás képes e nyomor-napokban Wertheim-cassáját váltókkal megtölteni.

△ Nagy-Kanizsa táján a himlőben sokan szenvednek.

△ Kis-Kanizsán egy vig mennyegző alkalmával igen szomoru eset adta magát elő: folyt a jó bor, hangzott a dal; e vigság közepett ketten szóvitába eredvén, az egyik oly erővel dobta ki ellenfelét — hogy annak nyaka kitörvén — szörnyet halt. Itt is bebizonyult a deák közmondás: „Vae tibi ridenti eto." (Csak hallomás szerént közöljük, miután a vizsgálat még meg nem történt.)

△ A világhirü olasz herkules **Maramaldi Péter** hozzánk is eljött, hogy az embereket földhöz verjo; azaz csak azokat, kik vele birkózni mennek.(?) Első fellépése elégséges volt arra, hogy acrobata- s erőmutatványi ügyességéről meggyőződjünk. Ajánljuk a t. cz. közönség pártfogásába azon biztositással, hogy előadása által élvezetdus estét fog szerezni. Csodálatos, hogy egy ily kaucsukember, ki tagjait ide-oda forditi, oly roppant erővel bir.

△ A helybeli polgári egylet f. hó 2-án ünnepelte alakulása 28. évnapját. A fényes bankethez vagy 100 tag gyült összo. A talpraesett felköszöntések között különösen kiemelendők: Gózony Ferencz, Hegedüs József és Halwax József urak toasztjai; ebéd után az épitendő nagy-gymnasium érdekében élénk vita keletkezett, melynek következtében a Tersánczky József által tett 600 frtos ajánlathoz, még Fischer József 100 frt, Kahn Vilmos 100 frt, Pintér tanácsos 50 frt, Viasz Lajos 100 frt, Wajdits József 300 frtot ajánlottak; valjon az ige testté lesz-e, azt a jövő fogja meghatározni. Kivánjuk létesülését! — Este vig tánczmulatság ugyanott, s a zene annyira beleszállt sok idősebb urak lábaiba is, hogy a fiatalsággal versenyt forgatták a szép tánczosnőket!

△ A „Magyar nyomdászat jelen állása" czimü mű, Aranyossy Lajostól, az előfizetők késön érkezte miatt — nem hagyta még el a sajtót — de február végeig a t. előfizetők, — kiknek neveik ki is fognak nyomattatni — megkapják példányaikat.

△ E lapok kiadó hivatalában egy csinos — már használt — Berogszászi-féle zongora van eladás végett $^2/_3$ rész árért. A venni szándékozók levél által is tudósittatnak a kiadó által.

△ Febr. 4-én tartatott meg a „Dalárda" által rendezett álarczos tánczvigalom — s oly fényesen ütött ki, milyenre a Kanizsaiak nem emlékeznek; volt pompa — a jó kedv s eleganczia mindenkép kielégitő. Közel 100-ra menő álarczosok drága öltönyei közül különösen kiemelendők az Olaszországból hozatottak. Nagy furoret csinált a „nagy dáma" kiben később az áldott jókedvü R. urat ismertük fel; a „somogyi menyecske" ugyancsak tudta éles nyelvét oda forditani, hol szunyogszurás kellett. A nők pazar-fénnyel voltak öltözve, s 2—300 frtos öltönyök nem tartoztak a ritkaságok közé; a tánczermet csak reggeli 7 órakor hagyta el a kedvmámoros fiatalság — zeneszóval vonulva végig városunk főutczáján — nem egy álmos tánczosnő nyugalmát zavarva meg vig riadalaikkal. Ezekután betértek a „Szarvasba" hol az utó-mulatság 9 óráig tartott. Daczára a 300 ftot meghaladt kiadásnak, a Dalárda tiszta jövedelme circa 250 frt volt.

△ Egy elökelő családnak volt évek óta egy fürgencz kis öszkéje — az állat, nyakán csengetyüvel az utczán is többször volt látható. Történt, hogy e szelid állat egy közeli ház kertjébe tévelyedett — a tulajdonos, amint meglátta e különös vendéget — utczu neki: elég kemény szivvel — mint mondják — agyonverte, hogy jó farsangi pecsenyére tegyen szert.

*) Mult számunkban hibásan volt kitéve: nem 9, de 3 év alatt.

---

ellenálhatlan bájjal vonzanak irót közönséget, egyaránt.

Na, de igy volt ez a nagy német irodalomban is. Igaz; de egy Lessing kihurczolta az ideger elemet pelengérre, kimutatta hibáit Corneille Racinen át az egész francia irodalmi tömegnek az egy Dideroton könyörülve, s utba igazitá nemzete iróit, kik felismerve emez éles elme igazát, rövid időn egyetlen német irodalmat teremtettek, de a classicismus földjébe ülteték a magot s onnan ápolák a csirát.

Nálunk sem hiányzanak lamenti e piagnistei, de az irritabile genus vatum nem állja ki a keserüt, ha igaz is igy aztán csak döczögünk a nem nemzeti kómos utjain.

Ha a tragoedia szánalom és részvétet ébresztení van hivatva, hogy igy szenvedélyeinket megtisztitsa, ugy a comoediának mi legyen hivatása?

Ha csupa qui pro quo-k alapjai, nem más mint mulattatás. De véleményem szerint a müvészet szellemi czéljainak igy nem felel meg. — Kell a vigjátéknak bizonyos morális sulypontot keresni, ezen alapulni s erre támaszkodva a ferdeségeket ostorozni. Legalább ezt lehet tanulnunk Aristophanestől Molière-ig, s ezek müvei bár nemzeti életükből indul ki, a különösen az elsőé csak historiai messzeségben ismeretes, még is minden kornak zamatos és tanulságos olvasmányaiul fenmaradnak.

De valljuk meg azt is, hogy mi ezt — legalább a nagyobb rész — nem szeretjük, mi a materiális kor igényeivel szemben, a nevelés a társadalmi idomok és convenientia dajkáló karjain kinőttük a szivek egyszerüségét, s nem képes befogadni ez a természet egyszerü menetében előtünt benyomásokat; nekünk mesterkéltség kell, mert nálunk a grácziák is szigorúan álarczozvák, jók voltak ezek az egyszerü, naiv, félig leplezetlen istennők a durva ókornak, nekünk a jéghideg szív jobb.

Ezért aztán nem kell nekünk drama, mert Choisie kisasszony, ‚Huszárcsiny,' ‚Dunanan cancanja,' s az „Ördög pillulái," teljesen kitöltik az ürt, s ki emelkednék egy Brutus nagyságán, egy Romeo szerelmét és Hamlet fájdalmát ki értené meg, ki ütköznék meg Lear leányainak hálátlanságán — hisz ez mindennapias — ez nem költői, nem müvészi mert érezni nem birjuk, vagy is oly rohamosan érezzük, hogy a természet fel se tünik.

A ki nem hiszi látogassa azt a nemzeti intézetet ott a kerepesi uton, mely azon felül, hogy a kormánytól 60,000 fr. subsidiumot kap és [illegible], hir szerint még is a madame Deficit [illegible].

Per incisum jó lenne, ha az erre hivatott nyilvánosan számolna, s azt a provincián tö[illegible] komolyan is várják.

Ezen előzmények után nem kecsegtethetem olvasóimat, hogy mulatságos leszek, s mivel már oly sokszor altattam el szellyeszékeikben czikkeimmel, legalább e részbeni elismerésüket ne vonják meg tőlem, igérem, hogy könnyebb vá[illegible] leszek a sok beszédben édesebbet és k[illegible]ebbet mondok.

Németh Ignácz urat többen jó oldalról ismerik olvasóim közül, s igy ha darabját ismertetni fogom, igéretem beváltám, hiszem.

Előre kell bocsátanom, hogy én a tehetséget, mint egyszer már mondá[illegible] egy helyen, a mese alkotásából itélem, de hisz ezt [illegible]isztoteles mondja, megvallom, csakhogy az indirecte amennyiben mit sem ajánl a költőnek, mint a mese ügyes alkotását. Mindegy, erre nincs időnk, hogy vitassuk, nekünk „Két falu, két bátya" vigjátékkal van dolgunk.

Debreczei Gábor (Váradi) kinek fogadott leánya Irma (V. Antonia) egyszersmind nagybátyja az utóbbiba szerelmes bécsi jogász Árpádnak (Szabó.) E nagybátyának controfeye Debrecziner Florián, Narczissa vereshaju leányával és Zeno unokaöcsével, ki hasonlag Bécsben lakik s kereskedési könyvvivő. — A két bátya Bükkösön lakik, Debreczei Nagy-, Debrecziner pedig Kis-Bükkösön.

E két falu névrokonsága alapja ama qui pro quo-nak, mely az egész vígjáték hátterét képezi.

Ugyanis a nagybátyák egy időben irnak Bécsbe öcscseiknek, őket hazahivandók. A fiuk meg is indulnak, Zeno (Egressi) azonban előbb mint a levelet kapja, Triestbe vágtat, hol utoléretvén Florián ur levelétől, hazafelé forditja rudját. Árpád e közben megérkezik, s a vasuti állomáson a legelső fuvarost megfogadja. Mikor már a szekéren ül, akkor kérdi kocsisa hova? Bükkösre volt a felelet Debrecz... Ez a szelos kocsis ki se hagyja beszélni Árpádot, hanem „Tudom már" kiált, megvagdalja lovait s behajt Kis-Bükkösre Debrecziner Flóriánhoz. (?!)

Hogy ez igy történt elbeszéli maga Árpád a 9-ik jelenésben, valamint azt is, hogy Flórián öt öcscsének ismeri, bár haja feketo, holott azelőtt veres volt, s fejlődik — de nem cselekvényben, hanem ismét Árpád beszéli el—pikánt kis jelenet közöttük, midőn t. i. a jogásztól a repczeárának hovaforditását, a buchhalterségbeni haladását s haja metamorphozisának okát firtatja. Mi azonban Árpádra a legnagyobb baj, ő nagybátyját nem ismeri — legalább ezt kell a darabból feltennünk — s igy a praesumtiv bátya Flórián idétlenségeit türnie, sőt a veres Narcissának mint ex offo menyasszonyának szépelegnie is kell. Ez igy tart egy hónapig Árpád részéről a legnagyobb szerelem kin közt mit csak egy másba szerelmes s erőszakosan még is máshoz kötött érezhet.

Végre az egy hó letelik, üt a szabadulás órája és itt kezdődik a szinpadi cselekvény.

Árpádot illetőleg az ál Zenót Debrecziner Florián és Narczissája elkisérik a vasuti állomásra. A vonat megérkezik s vele elindul az ájuldozó Narcissa nagy fájdalmára Zenó, a jogász Árpád. Azonban e vonattal megérkezik a valódi Zeno, ki felismervén bátyját Flóriánt, ennek nyakába borulni siet, de az elutasitja. Hogy is engedné, hogy egy idegen magát az atyafiságba oly hamar befurja, midőn Zeno épen most indult el, s azonfelül egy jó csomó pénzt vitt ismét magával repczemag vásárlásra. Ebből aztán a személy ugyanazonosság megállapitásáig Flóriánra nézve elég aggasztó jelenet fejlik. Siet a távirdába s a legközelebbi állomásról az ál Zenó Árpádot visz-

Az özike tulajdonosa élt a gyanupörrel s az állat hollétét tudakolá, azonban tagadó választ kapott; de végtére még is rájöttek a bibére. — Hisszük, hogy a lakoma drága volt!

△ Kereskedők állítása szerint nagyobb számu hamis 5-ös bankók lennének a tájékban forgalomban; jó lesz kissé vigyázni — ne hogy valaki megkárosodjék.

△ Bizonyos házban szokásban van, a kávét spirituson fözni — egy szép, csurgói születésü szobaleány elég vigyázatlan volt — elégetvén ruháját, veszedelmes égő sebeket kapott; helyzete aggodalmas.

△ Erre néz, arra üt. — Történt, hogy kik — nem tudatik — barátságból (?) megakarván bizonyos ismerősüket tisztelni, ablakjait verték be; azonban a casus belli roszul sikerült, mert az illető szomszédja adott munkát az üvegesnek.

△ Vizsváron több jól felfegyverkezott rabló rontott be az ottani vendéglőshöz, s tőle pénzt erőszakolva tovább álltak. — Mikor hallunk jobb hireket?

△ Roboz Istvántól „Egy porladó sziv levelei," e napokban kerülnek ki Wajdits József nyomdájából — s a t. cz. előfizetőknek azonnal megküldetnek.

△ Balog Alajos, 28 tagból álló jól rendezett magyar szintársulata febr. 13-án Kanizsára érkezik, s működését a „Zöldfa" vendéglő termében — Dobsa Lajos „V. László és Ronow Agnes" czimü 5 fvonásos drámájával fogja megkezdeni. — A fársangban felkerestük a táncztermeket, most a csendes böjti időben a szini előadások fogják a hosszu esti órákat élvezetessé tenni. E jó hirben álló társaság megérdemli a t. cz. lelkes közönség pártfogását.

△ Az ujonczozás Zalában, a tapolczai szántói, keszthelyi, egerszegi lövöi stb. járásokban márczius 1—5-től kezdve bezárólag apr. 8-ig foganatba vétetik.

△ Kis-Kanizsán f. é. február 2-án egy kereskedés kiraboltatott.

△ Febr. 9-én tartatott „a cseléd táncz vigalom." Számosan jelentek meg cselédek és mivelt urak, kik egymással kedvesen mulattak volna, ha nem jelennek meg a mivelt osztályból sokan, melák, buldok, kopó, vizsla, pinca-ebekkel, melyek az álarczosokat hangos ugatással vevék üldözőbe. Ugy, hogy ember és kutya hang felülhaladák a zenét. Zugolódott a cseléd osztály, de mit sem tehetett, mert az ur szavára a szolgának hallgatni kell. Igy tanulunk egymástól.

(Beküldetett.)

△ Fartely István, vasmegyei bogracsi születés, 56 éves ág. val. nőtlen, utóbbi időben kondás; a reá bizonyult szándékos gyujtogatás következtében, a kat. rögtönítélő biróság által kötél általi halálra itéltetett, mely rajta febr. hó 1-én reggeli 9 órakor végre hajtatott.

△ A fársangot eltemettük; igaz, voltak vig napok is — de az egész fársangi idény inkább lehangolt -- mint elénk volt. — Hiába! érezzük az idők viszontagságát. — Hymen oltárán sem lobogott ugy a tüz, mint máskor — csak két polgárházból való leány ment férjhez; mennyi maradt pártában? pedig szivükben a szerelem egész tengere zajong! — Várjunk jobb időkre!!!

Kaposvár.

* A Kaposvárott épitendő gőzmalom tárgyában nagy gyülés e hó 15-én leend a nagy fogadóban.

* Főispán ő méltósága termeiben 3-án volt a farsangi második estély, mely fény- és kedvben mit sem engedett az elsőnek. A táncz világos-viradtig tartott.

* Gundi János is adott egy polgári vigalmat kávéházi helyiségében; nagy közönség; jó bevétel, jó ételek. Mi kell egyébb?

* Figyelmeztetjük megyénk községeinek érdemes lelkészeit, jegyzőit, szóval mind azokat, kik a nép élén levén, erre befolyással birnak, — adják tudtára, mikép a székvárosban a takarékpénztár megalakult, mely csak ugy jöhet virágzásra, ha közös erővel, a nemzeti czélokat előmozditó, lankadatlan szorgalommal, mindent elkövetünk fenntállhatásaért. Nem egyedül azok száma legyen nagy, kik pénzt várnak tőle, hanem azoké is, kik néhány forintjokat megtakarítva, biztos helyen akarják kamatoztatni. Nemzeti intézeteink közt egyik a takarékpénztár az, melynek érdekében mindent elkövetni, legszentebb hazafiui kötelességünk.

* Szigeti Imre 32 tagból álló jól rendezett drámа, népszinmü és operette társulatával april hó elején Kaposváron keresztül utazván, itt 12 előadást rendez, melyre előre is felhivjuk a t. közönség figyelmét.

† Kedvelt munkatársunkat, Dömény Józsefet nagy csapás érte; neje, Márton Sófia, életének virágában elhunyt mult hó 17-én. Áldás lebegjen porain a dicsőültnek.

— Jelentékeny ékszerlopást vitt végbe Veronában egy kedves kis — majom. Egy odavaló gazdag kereskedő ugyanis 7000 ft. értékü gyöngyöt adott nászajándékul arájának. A leányka kis majmot tartott, mely rendesen igen szelid, de hébekorban igen nyakas is tudott lenni. Egy izben a leány kisérletül föltette az ékszert a majom jelenléte alatt, s kihivatván a szobából, siettében ott hagyta a csillogó ékszert öltözőasztalán. Alig hogy eltávozott, a majom ösztöne nyomán szintén magára vette az ékszert. E foglalkozása közben a hajadon ujra megjelenése által megzavarva, a nyitott ablakból az erkélyre, onnan a szomszédba ugrott, s igy tovább, mignem ékszerestül együtt végkép eltünt, a nélkül, hogy nyomába jöttek volna. (M. S.)

* A helybeli izraelita ifjuság táncz vigalmat rendez 22-én épités alatt levő templomjuk költségeinek fedezésére.

* A napokban itéltetett kötél általi halálra a kat. rög. itélő biróság által Hadnagy Jancsi, s az itélet rajta végre is hajtatott. Megtérés nélkül, szórt káromlások közt halt meg, mint sorsában osztozott, több előbbi czinkos társai. A kaposvári börtönökben annyi gazember várja még részint a halált, részint a büntetés magasabb fokát — kiket pár hó óta összefogdostak — hogy szám szerint itt elősorolván őket, csak népünk sülyedéséről tennénk szomoru tanuságot.

Nyilt posta.

„A kereskedelmi és ipar kamara" elnökségének Soproban: Köszöni e lapok szerkesztője a szives megemlékezést.

T—y-nak: A lapdacsok nagyon erősek ön gyógyszertárából, hanem miután egy elismert rendszer megtámadója ellen intézvék, némi — ön által teendő — igazitással, szivesen nyitjuk meg számukra lapunkat.

„Többen:" Sokszor vannak a journalistika terén egy egyénben „többen." Azonban sem egy, sem többen a szerkesztőtől nem követelhetik azt, hogy az anonymitást ne tisztelje. Jól mondja egyik lapunk legközelebb: hogy ez egyik irodalmi elv. Egyébbiránt a szerkesztő felel és helyt áll.

T. K. Ismét ez a két betü. Vagy irja meg ön nevét, vagy személyesen legyen szerencsénk.

F. K. N.-Kanizsa: Átolvasás után válaszolunk; még nem volt időnk.

Lengyeltóliba: Kérjük becses tudósitását azon vidékről.

Harapiunk, Kaposvár: A müről — mint láthatja ön — már volt kritikánk; különben is · a sorok nagyon — harapnak, de nem — itélnek.

D. J-nek, N.-Borény. Osztozunk gyászában; az elmaradt lapot megrendeltük; becses küldeményeért vegye köszönetünket, közölni fogjuk rendiben. A küldemény megy; kérünk a jövő naptár számára valami jót.

Z. Antalnak: Tudasd velünk, hol vagy; sürgős irni valónk van. A fővárosba már irtunk egy levelet, de szerencsésen vissza jött.

Felelős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

Gazdasági tudósitások.

Nagy-Kanizsa, febr. 9. 1864. A gabnaüzletben még soha sem volt oly pangás tapasztalható, mint most; sem külföldre sem a hon más vidékeire szállitmányok nem történnek. — Csupán a rozs áll becsben — más gabnanemek hanyatlottak, a méz ára csökkent. — Buza 4 ft 40—80 kr. Rozs 3 ft 10—15 kr. Árpa 2 frt 80—90 kr. Zab 2 ft 10 kr. Kukoricza 3 frt 3 frt 10 kr. Szilvapálinka 18 frt akója — törköly 13 frt. Ó bor 4 frt 4 frt 50 kr. Ujbor 2 frt 2 frt 80 kr.

Kaposvár, Febr. hava 7-én. A 4—5 foku hideg éjek, nappali olvadás, köd stb. után 5 és 6-án jókora havunk esett, de mely ismét alig leend állandó, mert az esés után beállt az olvadás. A száraz fagytól átsanyart földre jókor jött a hó; sok kut a tél daczára sem adott vizet, ugyan mit reményljünk akkor a nyárról? Az elességár tartja magát; kevés gabona szállitatik a piaczra, mi annak is tulajdonitható, hogy a vasutak közelében levő mezővárosok hetivásárjai elnyelik a forgalmat. Igy állnak jelenleg a gabnaárak: Kitünő buza 4 frt 50 kr, közönséges 4 frt 10—20 kr. Rozs 3 ft 25 kr—3 ft 30 krig. Kukoricza 3 ft 10 kr. Hajdina 2 frt 20 kr. Zab 2 frt. Egy kövér sertvés: 30—60 frtig. Egy metszeni való borju 7—10 frtig Pujka párja 3—4 frt; pecsenye malacz 50—80 krig. Egy kövér lud 2 frt. Egy itczo zsir 40—46 kr. Egy mázsa jó széna 2 frt. Egy akó bor 4—5 frt (m. p.)

---

zatériti, eközben a valódi Zeno ugyanazonosságát kétségtelen, Florián saját leveleivel bizonyitván be. Végre visszaérkezik Árpád a egész elkeseredéssel panaszolja sorsát, mely neki ily nagybátyát adott, s itt beszéli el, mint jutott Kis-Bükkösre, mit élvezett ott sat. szóval mindazt mit előbb már elmondottunk volt, hogy mit a költő elhibázott, mi némileg helyesitsük, az expositiót a darab közepéről annak elejére vevén.

E közben megérkeznek Debreczei Gábor és leánya Irma is, ez utóbbi Arpádot épen desperatiója közt éri. Van öröm amint a két szerelmes egymást felismeri, van szemrehányás is a leány részéről, mivel Arpád Pestre nem jött, hova várta volt. De csakhamar kiderül a beszélgetés közt, hogy Árpád, nem bünös, mivel ő jött nagybátyja Gábor levelére. csak a falut téveszté el kocsisa, a bünbocsánatot ölelkezés követi, mire belép Gábor, Arpádnak nagybátyja, s nem ismervén öccsét, megbotránkoznék, ha Irma be nem mutatná őt.

De a csalatott Debreczíner csakhamar belép Narcissa és Zenóval, és Arpádot csalónak, leánycsábitónak, tudja ég minek nem vádolva, Irma részére csak hamar tragicussá teszi a jelenetet.

Debreczei azonban megértve Árpádtól, már előbb a történteket, felvilágositja Florián urat, s a két fél legnagyobb örömére ketté vágja a gordusi csomót.

Árpád boldog Irmája mellett; Florián, hogy pénzét visszakapta, Zeno hogy felismertetett, csak Narcissa bájai horvadnak ájulásból ájulásba a felett, hogy Zeno nem Árpád.

Ez a darab meséje, mely ügyesen van dialogisálva, melynek nyelve eléggé gördülékeny és jellemző, de a mely még is minden pikántsága mellett is téves, a bevezetésben előadottaknál fogva, s mi még nagyobb baj, a valószinünek kevés jellegét birja, sőt néhol ellentmond magának.

Igy pl. ellentmond ott, hol Arpád ámbár Pestre váratik, még is Bükkösre utazik; nem valószinü, legalább a jellemből nem folyik — mert Árpád solid fiú -- hogy nem tudja azt se nagybátyja hol lakik, hogy azt, kinek leányát szereti nem ismeri. Ez utóbbi ugyan lehet, de nincs sehol a darabban magyarázva; még valószinütlenebb, hogy Florián Zenót nem ismeri fel, hogy Gábor Arpádot még látni se látszott soha, holott nagybátyja, pénzt küldöz neki s igy bizonyára szorosabb kapocs is csatolja.

Ezek s mások oly aenigmák, melyeknek nem egy vigjátékban, tehát dramai műben, de egy parabolában sincs helyök.

Atalában mindennek még a cselekvény indokainak is előttünk cselekvényben kell történni, s ha már valamely előző cselekvényből folyik a többi, s ezeknek magyarázatául szolgál, ugy annak az expositióban leljo nelyét a költő, az expositió mindig a darab lelke nyitánya, ennek elején nem középen van helye.

A kisérlő iró ur tapasztalá bizonyára szükségét az expositiónak, s ezt annyira, hogy minden szabály ellen kész volt a darab közepére venni, csakhogy megmentse előző jeleneteit s a csomócsokrát lhalgatóinak megmutassa.

De itt egy nehézséget is kello éreznie — határozottan mondom — azon nehézséget, hogy a multal megelőzött régen-multat mint commentálja cselekvényben. Hiába a dolgok rendo mindenütt egyforma, az életben ugy mint a mindenségben, az ok megelőzi az okozatot oly egyszerüen s következetesen, hogy az okozatnak másnak lenni nem is lehet.

Ha tehát szerző a 9-ik jelenésben nem, hanem az 1-ben exponál, megmenti darabját egy nagy hiánytól is, mely minden drámai műnek megölő betüje, az elbeszéléstől.

Azért drama a drama, mert cselekvényekben jelenit multat, s ha személyei csak elbeszélik, ezt tették, ez történt velök, unottak lesznek amellett hogy nem is dramaiak, mert előttünk kell cselekedniök, és cselekedeteikben kell a mesének haladni czéljához; hasonló hiba ha a személy érzeteit elbeszéli, ha pl. a haragos elmondja igy meg ugy haragszom, a szerelmes igy meg ugy szeretek stb. mert ismét azt mondjuk neki, nem látjuk csak mondod, s igy nem hiszünk neked, cselekedj ugy mint beszélsz, hogy lelkedre, egyéniségedre ismerjünk, s elhigyjük, hogy élsz, különben csak camera-obscurában visszatükrözött alak mind.

Itt fekszik kulcsa az erőteljes jellemzésnek is. Ebből következik az is, hogy az élet tanulmánya legyen a költőnek — különösen a szinköltőnek — s csak is itt t. i. a költészetben áll Protagoras hires tétele „anthropos panton metron" (az ember mindennek mértéke), az az minden cselekvény tisztán emberi indokokból emberileg következetesen emberi legyen, akkor igazak lesznek a müteremtmények is.

Anélkül, hogy egészen szigorúak lettünk volna, felemlitettük a darab gyengéit, bár engedne lapunk köre s olvasóink türelme még tüzetesebb tárgyalást, hogy a legkisebb részleteken mutathatnók ki azon szögeket, melyek leköszörülendők s azon ürt, mely kitöltendő, s igy csak átalánosabb vonásokban vagyunk kénytelenek jelzeni, holott a törekvés és tehetség mit szerzőben nyelve szépsége mellett felfedeztünk, hálátlan munka alig lehetne.

De mi lepett meg leginkább a darabban? Az hogy szerző nem párbeszédekben elszórt élczekben adott vigjátékot, hanem a cselekvény élczes előállitásában az ellentétek helyes összeállitásában, szóval: a situatiókban, ez oly előny, hogy haladást remélni jogosit. **(R. r.)**

Wajdits József kiadó, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

Nagy-Kanizsa. Harmadik évfolyam. 6. szám 1864. február 20-án.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

a

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és művészet köréből.

Megjelen e lap legalább egy iven julius hó 1-től kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán szétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 5 frt.; félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 70 kr — Minden előfizető a tulajdonos kölcsön könyvtárát az eddigi fenntálló feltételek mellett fél áron használhatja. — Nyilttér egy Petit sorért 10 kr. — Hirdetések négy hasábos Petit sorért 1-ör 7 kr,, 2-or 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. a bélyegdijért 30 kr. fizetendő. A beiktatási dij s a lap kezelését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, ugy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

Gazdatisztjeink.

Inkább a méltánylás, mint a dicsőitési vágy fogatott velünk tollat.

Nem akarjuk az érdemet eget verő szavakkal magasztalni; csak az igazság számára kérünk helyet ott, hol e fényes napba letakart szemmel néznek!

Midőn nem csak minden e hont lakó rokonítására, boldogító eszmékben egygyé alkotására kellene csuda erő, hanem még a porokba is életet lehelni, hogy számban, erőben egyiránt nagyok, a kivánt révbe juthassunk.

Midőn egy akarattal, a Hunnok isteni erejével — hogy árnyaink is harczoljanak — kevesen volnánk, a nagy nemzetekkel osztozni a babérokon!

Midőn arról van a kérdés: ki tud forrasztani? s nem elválasztani, szakítani!

Midőn egy szivet megnyerni, hazafiui erény; elveszíteni azt készakarva, ellökni az ügytől, — hazafiui bün.

Midőn a közerőn, egy akaratoni önfenntartásról van szó, nem hogy még saját vérünkből is ellenséget csináljunk.

Ily viszonyok közt kásztokat alkotni, csak hátrányára van a közczélnak.

Itt p. u. fel van állítva az oltár; adakozás, áldozat a czél — mert a haza áldozatot vár minden fiától, — s az oltárnál egyedül aranysarkantyuval, születés, rang és czimmel lehet megjelenni!... Mintha nem az volna a feladat, hogy minden nemes, érző sziv egyenlőn lángoljon a közügyért, a hazáért, hanem szétszakadva, önmagunk alatt vágjuk a fát!...

Amott egy zártkörü vigalom, fényes vigalom, melynek még jegyei is osztályozva vannak. Aranyos szélütkap a valódi nagy ur; egyszerüt a középosztály előbbkelői; egyes kitüntetett, szerencsés egyéniség.

Hát a gazdatiszt, vagy hasonló állásuak?

Azok meg ilyent sem kapnak mindig.

Ha vigalom van, hallgassák ezek az ajtón kivül; ha áldozni kell, adják be a pénzt az ablakon!... Elég, ha ott jelen vannak, hol vért kell ontani!!...

És ugyan mi is az a gazdatisztikar?

Egy örökké fáradó osztály, mely hajnaltól késő estig izzad, fárad, talpon van, hogy másnak keressen, s maga csak élhessen.

A hol üres lap van, s pénzért kell felirni nevét, mindig készen áll; örömmel teszi le adóját.

Az irodalom érdekében tett segélykiáltásokat nemcsak hogy meghallja, hanem szivére veszi; s ha egy forint van tárczájában, azt is odaadja, hogy egy se legyen!...

Művészeti czélokra kenyeréből ad; inkább kevesebbel beéri, hogy lelke is élvezzen.

Közkatonája minden nemzeti czélnak; küzd, harczol értök.

Ha mindenben fellülmulják, egyben nem engedi magát: a hazaszeretetben.

A barátság egyik lelkiszentsége.

Égjen bár ellenségének háza, ott van a tüzben; elégeti ruháját, csizmáját, és sokszor olyan, kinek egy év alatt is alig jut két pár — fejelés!

Ilyen a gazdatiszti osztály.

Mindennek van alja, az igaz, még az aranynak is; de azért van a tenger, hogy a szemeket kihányja magából.

Midőn a nagy gazdaságok bérbeadása ugy is oszlatja őket, részben koldusbotra juttatja — mert nincs mindegyik olyan helyezetben, hogy állását vesztvén, száz holdakat vehessen, — már magában elég fájdalom!

Ez osztály, ha százszor pusztulna is, százszor kellene ujra teremteni, hogy legyen!...

Mert szükségünk van oly töredékre, mely tetteiben hordja nemességét; tetőtől talpig magyar, s önérdeke csak következik, hol a hazáó már megszünt!...

Szeressük egymást.

„Szerelmesim, szeressük egymást: mert a szeretet Istentől vagyon. Valaki szereti atyafiát, Istentől született és ismeri az Istent.“ Ján. I. L. 7. v.

ROBOZ.

Bécs, 1864 febr. hó 9-én.

Tekintetes szerkesztő ur! A haldokló farsang végtiszteletére tartatni szokott elökészületek ünnepélyes szint szoktak kölcsönözni a legkisebb helységeknek is; a nagy városok e tekintetben is aristoraticus fénnyel mulják fel a kisebbeket.

Bécsben alig lehetne egyik napot a másiktól megkülönböztetni: az ünnepi fény, a csillogó fogatok robogása napi rendben van; a bolti dus kirakatok ép ugy ragyognak esténként a légszesz pazar fényében mint egyébkor a legszebb nap tiszta sugáriban... De még is vannak napok, melyek az egyformaságból némüleg kivételesek, — s ezeknek egyike a mai farsangi zár-nap!

Az utczák népesebbek, mint máskor; repülő szánkák, könnyü hintók, versenyző fiakkerek, dö-

---

TÁRCZA.

Szeretem a fákat...

Szeretem a fákat...
Mert ők adnak árnyat
Égető nap ellen...
S mikor a kebelben
Keserüség támad,
Elnézem a fákat...
Rajtok is a férgek
Hogy nyüzsögnek, élnek,
Még is lombot hoznak...
Még is virágoznak...
Minek hát a bánat?
Szeretem a fákat...

Szeretem a fákat...
Madár rájok szállhat;
Lombok alatt fészek,
Arra ha felnézek,
Eszembe jut nékem,
Hogy már egy-két éven
Nekem is van fészkem,
S szép kis feleségem
Oda haza vár rám...
Én meg haza szállván,
Örülünk egymással.
Szeretem a fákat....

Szeretem a fákat...
Gyümölcsecsel kinálnak,
S ha gyümölcsöt látok,
Mely huzza az ágat...
Elgondolom, hogy a,
Sziute volt bimbóba,
S im, mi lett belőle...
Lelkem kap erőre.
S mintha sugárt nyerne,
Érik a tett benne...

S teszem a munkámat,
Szeretem a fákat...

Szeretem a fákat...
Gyökerök ha szárad,
Hej, semmit sem tesz a'...
Lesz belőle deszka.
S még akkor is adhat
Csendes nyugadalmat!
Ekkor is van árnya,
Velem együtt száll a
Betakaró földbe,
A midőn belőle
Koporsót csinálnak!
Szeretem a fákat...

(Szept. 10. 1863.)

DÖMÉNY JÓZSEF.

Morpheus országa.

I.

Az álom és álomjóslás.

Édes az álom! Hányszor elmondták már s mennyiszer ismétlendik? De hogy is ne? Hisz akár szépet, örvendetest álmodunk, akár irtózunk, szenvedünk szendergésünk közben: vagy maga az álom, vagy az ébredés méltó e jelzőre. Képzelmünk tündérvilágot fest, miről Petőfi igy emlékezik meg:

„Az álom
A természet legszebb adománya.
Megnyilik ekkor vágyink tartománya,
Mit nem lelünk meg ébren a világon sat.“

Rendesen a bennünket érdeklő tárgyak álmainkban előkerülnek. A szónok beszédet tart álmában is, és izzad takarója alatt, hogy végképel ne akadjon; más meg jutalomkérdésekre feleletet ad, számtani feladványokat fejt meg. A szenvedélyes vadász álmában száz kacsát ejt, ugyanannyi bikot lő (egy durrantásra;) a halász horgára mázsás hal akad, hálója dús terhétől szakadozni kezd; a hajós dühös hullámok ostroma ellen védi magát, majd végetlen sírba sülyed hajójával együtt s jajveszékel; a fösvény aranyainak elrablójával küzd; a nebulo deák felelni nem tud a ebédje pincs; ez lutriba tett, övé a nyerőszám, már az összeget is erősen tartja kezében, ébredéskor körültekint és im! mit úgy őrzött karmai közt — vánkosinak egyik sarka volt; s a szerelmes? — — oh, a szerelmes álmában legboldogabb — — — küzdünk, harczolunk más népek boldogságáért ismeretlen országban, más világrészen; helyzetünk perczenkint változik, egyik rangfokozatról másikra emelkedünk, — szóval annyit álmadunk, hogy átélni nem is lennénk képesek.

A megelőző sorokból látjuk egyszersmind, hogy eszméletünk csökken s nemcsak képzelmünk nem nyugszik, de gondolkodó tehetségünk sem, sőt külérzékeink közül is főleg a hallásnak még némi szerep engedtetik és szerveire ható benyomások képesek uj álmokat bennünk előidézni, mely képeket természetesen a képzelem csaknem lehetetlenségig merészen alakít át. Igy pl. a velo egy teremben alvó hortyogását állatbögésként hallja s csordáról álmodik; vagy egyszerü zajt menydörgésig nagyít. Többi külérzékeink azonban csaknem egészen tétlenek, érzéketlenek kültárgyak benyomásainak elfogadására. Innét van, hogy a képzelem alkotta képeket igazaknak tartjuk s csak ébredésünkkor következik be a csalódás, midőn t. i. érzékeink visszanyerték tevékenységöket s képesekké váltunk a teremtett képeket átvinni a külvilágra. A csalódás tehát az álom egyik ismerve. Ez kulcsa ébrenlétkori álmodásoknak is.

Hogy álmaink annyira különböznek, okai: a vérmérsék, életkor, nemi különbség, még az életmód is. Álmában a könyü vérű érzéki gyönyöröket hajhász; a méla szomorkodik, gyászképeket alkot képzelme, gyakran meghal; az epés tüzes képzelmének tökéletesen hatalmában görnyedez, majd király, majd koldus, majd [illegible]

csögö omnibuszok... Szakadatlan sort képeznek, — boszuságára a még számosabb fürgó-forgó nép tarka hullámzatának, mely nem csak hogy akadályoztatik siotös utjában; hanem néha-néha meg is ugrattatik: midön egy-egy vad kiáltásra visszatekintve, tyukszemét lovak patkójától látja veszélyeztetni. Végre mi leginkább jellemző: tán nincs bolt, melynek ajtószárnyát szebbnél szebb (kutya, macska, majom stb) álarczok nem diszitenék — az illetök izlésére és választására. (Igaz-e, hogy Zala-Somogyban csak farsangban kaphatók álarczok, és ekkor is csak külföldiek?)

Tudván, hogy mire e sorok rendeltetésök helyére érnek, akkora már a lapok t. cz. olvasói rég elfeledték a hushagyói dinom-dánomot (?); nem vélem helyesnek itt a bécsi tánczvigalmakról, álarczos bálokról stb.. szólni, annál kevésbbé, minthogy Zala-Somogy elött sem ismeretlen a bécsiek nótája, söt egyszer-másszor meg is járja azt a zepperl, mazurka stb. féle keringöt (mint például N.-Kanizsán 1864. elsö reggelén, ezzel üdvözölvén az ujévet!), midön t. i. a szép palotást nem hallatják a zene-instrumentumok!

Ezek helyett, miután már bátor voltam t. szerkesztö ur ajtaján bekopogtatni; engedelméböl valamit a napi jelenetekröl.

A bécsi nép nagy barátja a testmozgásnak. Legkeményebb hidegben is — délutánként tele van a prater sétánya. A szebbnél szebb fogatok közt gyakran az udvari is diszeleg. — A lovaglók közt nem egyszer hölgyek is vágatják deli paripájokkal a fagyos földet, — cylinder-kalappal fejökön, tán hogy repülö hajzatukat a tölgyek gallyai ellen biztositsák?

Szinte ily nyilvános gyülhel a mult évben készült izléses városi park közepén levö mesterséges tó, melynek sima tükrén télen kivül pár hattyu szokta büszke nyakát hajtogatni, — most pedig erös jegén számtalan korcsolyázó mulattatja, bámulatos ügyességével, a még számosabb mükedvelök seregét. — Ifju hölgyek is kötnek korcsolyát topányaikra, de nagyobbrészt száukán futják meg a sikamlós tért — a korcsolyázók közremüködésével.

A már egyszer olvadozó jég veszélylyel fenyegetö a városnak dunamenti részét, miért is azonnal megtörténtek a szükséges elökészületek: állványok s csónakok vannak készen az elönthetendö utczákon, hogy a közlekedést a netalán kitörendö elem el ne zárja. A vizár — ha kis mennyiségben is — még mindig várható; annál is inkább, mert farsáng végnapjaiban jó magasra nött a hó, s erösen fagy.

Bécs derék polgármestere, Dr. Zelinka a napokban felhivási iveket bocsájtott ki „a magyar országi szükölködö testvérek" segélyezésére.

E szép tett felemlítésével bucsut veszek t. szerkesztö urtól, azon kétellyel: valjon nem kapta-e el könnyü levelemet valami forgó szél — hosszu utjában? Isten velünk! M. S. *)

*) Lássuk önt minél gyakrabban. Szerk.

A szölészet köréből.

Közelg az idö, hogy figyelmünket e tárgyra is kiterjeszszük. A sok mondani valóból, hogy semmit se felejtsünk ki, legtanácsosabb, ha havonként találkozunk. Nézetem szerint tehát legczélszübb fog lenni, ha a mondani valókat a dolog idejéhez kötjük, mert okkor nem fecsegünk hiába, felhasználható levén minden, oda vághatunk, hol kapa, kés és olló együtt dolgoznak. Elmondom e szerint a fiatal, a kezdö és a lusta szölösgazdának, hogy mit tegyen

február hóban.

A szükséges „szölökarók" beszerzendök.

Szölökarónak mindenféle fa használható, ügyelvén arra, hogy minél könnyebb s 4—5 lábnál hoszszabb ne legyen.

Legtovább megtartja magát a földben a t ö l g y- és az a k á s z f a, mégis még a fenyö- és füszfa sem megvetendö. Lehet az gömbölyü vagy szegletes, az különbséget nem tesz.

A karó ugy tart el sokáig, ha külböre lehuzatik és ha meghegyezett, földbe kerülendö vége legalább is egy vonal vastagon megégettetik, vagy sós vizzel; vizben felolvasztott kék galiczczal, gyántával, kátránynyal megkenetik.

Ujabb idöben a sót, aligmult idöben pedig a kék gáliczot ajánlották a mondott czélra. Mindegyikéböl annyit kell venni, a mennyit a viz fölolvasztani képes, tehát a mennyi a vizet tulságosan megtöltözi. A karónak hegyezett vége ezen olvadékba mártatik, s egy pár percz után kivétetik, megszárittatik és felhasználtatik. Az igy ellátott karó tovább ellent áll a rothadásnak az égetettnél. A marhasó, a kék galicz nem is drága, a gyánta és a kátrány ezeknél többe kerül.

A karó általában drága. Kanizsa vidékén 16—20 forinton alól nem vásárolhatni ezerét.

Ezen körülmény szolgált indokul arra, hogy sokan elhagyván a karót, a szölötökét törpén nevelik, vagy drótot huznak fel és ehhez kötik a vesszöket. Én mindegyikét megkisérlettem, e szerént volt karózott, karózatlan törpe és sodronyzott szölöm, melynél fogva ez ügyhöz tapasztalásból szólhatok.

A szölönek karót adni jobb, mint törpén vagy sodronynyal kezelni. A mely töke mellé karót verek, sokkal szabatosabban ápolhatom a karózatlannál. A karó a vesszönek mindenkor védelmére van, mennyiben ezt már gyenge korában hozzá köthetem, a karó védi a vesszöt a vihar tördelö dühe ellen, igy nincs kitéve annak, hogy a termést két egymás utáni évben megcsorbítsa, védelemben van maga a fürt is, mert a karóhozi kötözés alkalmával mindenkor ugy intézhetni a dolgot, hogy a fürt szabadon álljon, a szél, a vihar nem sbajgathatja, a karózott szölö mindenkor gyorsabban és jobban kiérhetik, igy a bor is érvényesebbé lesz. Végre a karózott szölöt kevesebb erövel, költséggel és szebben is munkálhatni. A karós szölö a gazdát mindenkor ugy fogadja, mind a sorban álló katona fogadja fötisztjét, kényelmesen járhat az ily szölöben vinczellér, meleg, harmát, lég és szóval minden, nem pedig ugy, mind a karó nélküliben, vagy a sodronyozottban. Melyben kéz és láb a tökével folyvást kárral találkozik.

A most mondottakon kivül a karózott szölö a karózatlanhoz ugy áll, mint melegágy a hidegágyhoz; mennyiben minden egyes karó, ha a tökének éjszaki oldalára veretik le, meleget tart, az éjszaki hideg sem fogyasztja a tökét oly erövel, de a jégcsapást is kevesebb veszteséggel képes eltürni a karózatlannál.

Én több évek során át 1200 □ ölet kezeltem fejre metszéssel karó nélkül, s bár ha a legnagyobb gondot forditottam is e szölöre, ugy a szél még is és mindenkor nagyon sok kárt okozott, mind a veszszökben, mint pedig a termésben. A böven termett töke földre dült, a nagy nehéz fürtök szinte a földre terítették a tökét, a lugos müvelésre való tökék kivétel nélkül usztak a földön, nehezítették, késleltették a munkát, árnyat csináltak, s igy a szölö késön, roszul érett, sok el is rothadt, mert a napheve bele elegendöképen nem hathatván, a harmat napok hoszszatt benne maradt, s még a madarak is belefészkeltek.

Látván ennek czélszerütlenségét, drótra (sodronyra) vettem, s bárha sok karó-pénzt megmentettem is, a czél még sem volt elérve, mert a kötözést csak késön lehetett megtenni, minélfogva a szél igy is sok kárt okozott, a drót mind untalan megtágult, kettö szakadt, elmetszette a hozzá kötözött vesszöket, a munkás miatta igen hátrányosan tudott dolgozni, kapajával annyiszor mennyiszer kettö vágta, neki ment s annyira megnyujtotta, hogy mind annyiszor ujra kellett kifeszíteni. Télen át megrozsdásodott, igy erejét vesztvén, akkor pattant számos darabokra, midön a termés terhe alatt nyomást szenvedett. De szüret alkalmával is sok bajt okozott, mennyiben a szedönek mindenkor ugyanazon utvonalban lehetett csak utra kelnie.

Ezekböl itélve kétségen tul van, hogy a karóvali szölömüvelés hasznosabb, gazdaságosabb is a törpe és a sodronynyali müvelésnél. Föltevén, hogy a gazda a karót becsben tudja tartani.

Sok szölömüves van, ki csak a hosszu karót tudja becsben tartani, igy az ennél rövidebbet tüzre veti, holott a 2—3 láb hosszuságu karónak még mindig ugyanazon hasznát vehetni, mint az ölesnek.

Fattyazás után a vesszöket karóhoz szokás kötni, elvirágzás után pedig, ha a szölöszemek már sörét nagyságra nöttek, a hajtásokat a fürtön fölüli harmadik és negyedik bimbó közt le kell törni.

E szerint a tökének egyszeri kötözése elegendö s igy minden legkurtább, 2—3 láb hosszuságu fél karót, botot is fel lehet használni. Ilykép nem kényszerült a gazda az évenkénti karó beszerzésre.

A szölövesszöt vidékünkön átalán augusztus végén, szeptemberben és október hó elején kurtitják be, t. i. midön a gazdának takarmányra van szüksége. Pedig ujabb tapasztalások szerint a megkurtitást azonnal meg kell tenni, a mint a szölö elvirágzott s a szölöszemek sörét nagyságra nöttek.

Elönye ennek ez:

1. Minden darab karót, pálczát vagy botot felhasználhatni karónak, ha csak akkora is, hogy a vesszöböl 3—4 szemet, vagy is a fürtöt hozzá köthetni: mert ezen felül, mint mondám a vesszö megkurtitandó, mely szerént az évenkénti karó beszerzés megszünik.

---

sértölvel verekedik; a h i d e g v é r ü lassu képzelme ritkán üzi éjente játékát.

Tapasztalat bizonyitja, g y e r m e k e k n é l legtevékenyebb a képzelem, ugyanis — alig hanyatlik nyughelyére, talán még érzékei sem szüntek meg mind müködni, már mosolyt csalnak arczára gyönyörködtetö látmányai, beszél, kapkod vagyis élénken elmodik; az i f j a k álma legsokszerübb; a férfiaké már rendezettebb, különösen ha az álmodó is az.

A n ö k heves képzelmüknél fogva igen hajlandók az álmadás legmagasb fokára — az a l v a l á t á s r a melyröl alább szólandunk.

M e g t e r h e l t gyomorral rettenetes jelenetek szemlélöi vagyunk, többnyire magunk is szenvedünk pl. villámütést; szint' ilyenkor érezzük a n y o m á s t, ugynevezett boszorkány — nehezedését, mely gyakran kiállhatlanná válik, s a köznép e jelenetet valamely éji rém megjelenéséböl magyarázza. Mig természetes vagy épen ü r e s gyomorral képzelmünk játékát leggyönyörübb képekben szemléljük, csak a pillanatot tudjuk kárhoztatni, mely ily alkalomkor bennünket tulvilági jeleneteken merengésünkböl száraz valóságra ébreszt.

Az álmok különféleségének szellemi oka is van: az i n d u l a t és m ü v e l t s é g. Ha i n d u l a t o s a n lépünk éji nyughelyünkre, rettenetes álmaink leendnek. — A gyermek, mint kinek m ü v e l t s é g e, tapasztalata egy megletténél silányabb, legelevenebben álmadik, holott a komoly férfiu álma gyérebb s szabályos, mint gondolatainak elrendezése, — már az életkor befolyásánál is látuk. Eszméink terjedtsége pedig csak azért sem határozó álmainkban, mivel gyakran ismeretlen országokban is kalandozunk. Az emlékezetnek — fönnebiek szerint — álmainkban igen csekély szerepkör jutott osztályrészül a leginkább nincs jelen, mit bizonyit a körülmény, hogy ébrenlétünkkor csak töredékesen emlékezünk vissza. És hazánk egyik jeles tudósaként „bizonyosan az á l l a t o k á l m a d n á n a k l e g t ö b b e t s l e g é l é n k e b b e n, h a o l y m u n k á s é s ö n- á l l ó k é p z e r e j ö k v o l n a, m i n t a z e m b e r- n e k."

Vannak, kik érthetöen beszélnek, minden titkaikat kifecsegik álmukban, — ez a l v a b e s z é l é s. Mások képzelményeiket testmozgással illustrálják, járnak, irnak, végzik napi foglalkozásaikat, — ez a l v a j á r á s n a k neveztetik. Mindkét esetben a beszéd és testmozgás szervei tökéletes meghódoltjai a szerte csapongó képzelem féktelenségének.

Csak per tangentem hozhatom fel itt a legnagyobb fokot — az a l v a l á t á s t, a mult századtól Mesmer után d e l e j e s á l l a p o t o t, mivel egyedül természetes álmokra szoritkozom, nem pedig kézhuzam által némely idegesekben mesterségesen elöidézett csodaszerü látványokra, midön világosan látja baját s rendel ismeretlen gyógyszereket a gyógyszertár ezer fiókjából, vagy zárt szemekkel olvassa a hasára tott levelkéket, söt lát multat jövöt egyaránt. — Említsem-e a sebészek által használni szokott n a r c o t i s a t i o-t, midön a legkegyetlenebb mütét alatt is kedves álmok gyönyörködtetik a bóditék belehellöt?

S mindennek alapja lélektani v i s s z a l é t e s í t é s, — i d é z é s. Soká nem tudták ezt a régiek, s hittek az álmokban; kimagyarázásra jósdákkal birtak s nagyra becsülék álomfejtöikot. Legrégebben emlitetnek: a zsidóknál J a n n e s és J a m b r e s jóslók, Babyloniában a c h a r d a m a n d-ok; nevezetesen Nabukodonozor álmának elmondója — D a n i e l, az egyptomi J ó z s e f méltóságos állást vivott ki Pharaonál álomfejtéseivel. Bactriában bizonyos álomvarázsló e u m e t r i s ásványt használtak való álmak elöidézésére. Aspasia e követ fejpárnája alá rejté s álmában utasitást nyert ajkáról sebe elvesztésére. Az egyptomiak betegeiket Isis, Osiris nejének templomába szokták helyezni, hogy ott éjen át ez istennö kegyelméböl gyógyszereiket megálmodják, mely álmat azonban a papok sugás által keltének fel a szenvedöben. Ily álom eredményezö lehetett, hisz gyógyászatban jártasak tolmácsolák!

Különben már C i c e r o bohóságnak tartja az álomfejtést (De divinat II, 70, 71.): „Interpretum conjecturae, nonne magis ingenia declarant eorum, quam vim consensumque naturae?" S folytatólag e két példát hozza fel. Valaki — ugymond — elbeszélte álomfejtöjének, hogy négyes fogaton látta magát álmában hordoztatni s ily magyarázatat vön: „A gyorsaság és a lovak ereje — biztos gyözelemre mutat" azután máshoz fordult, ki emigy fejté meg: „Legyözetésed a négy elötted szaladó kétségtelenné teszi." Lássuk magyarázatát a következö álomnak, melyben az alvó sassá változott: „Gyöztél; a sasnál ugyanis egy madár sem repül sebesebben," — Antipho pedig ekkép: „Nem elég világos-e elötted legyözetésed? hisz a sas, más madarakat üzve, mindig utolsó."

A k ö z n é p még most is nagy sulyt fektet álmaiban; erösen hiszi azok teljesültét, azért nagybecsü olvasmány elötte az „Á l m o s k ö n y v," alig hiányozhat a porlepte mestergerendáról. Ébredése után azonnal siet kitudni álmának értelmét, kiváncsian tekint egyetlen k ö n y v é b e s olvas: „L u d h u s t e n n i j ó" vagy „H a é h o m r a e s z e l j ó l e, h o g y m é g s e m m i t s e m e t t é l." Késöbb elmegy második tulajdonképi f e j t ö j é h e z — a szatócshoz, ki nem talál kellö szavakat valóságának erösitésére s hogy ö már elöre látja e számok nyerni fognak, csak tegye meg lutrijában; most fizet, és-és — semmi. — Ez már — t. olvasók — több mint élcz, valóságos pénzcsikarás, nyilvános csalás szegény embert tévutra vezetni!

Mutassuk meg nekik, hogy az összeget, melyet Á l m o s k ö n y v-ért adnak, czélszerübben fölhasználhatnák, s hogy azt, mit álmodunk, már észrevennünk kellett, habár csak részben is, mert hisz fölkeltés nélkül nem álmodunk, tehát képei csak multra vonathozhatnak és ha esetleg egy-egy összevág is külviszonyaival, nem lehet minden álom valósulását következtetni. Ám teljesüljön száz álma egy embernek, még mindig kisebbségben marad, s számba sem jöhet annyi számtalan eredmény nélkül képzelem játék mellett, miknek gyermekségünk ö szemlélöi valánk!

2. Egyszeri kötés elegendő, és a karókat sem kell oly sokszor igazgatni, mint a magosra nevelésnél.

3. Nap és lég szabadon érintkezhetik a fürtökkel, e szerint gyorsabban történik a szőlőnek érése, de a rothadás sem áll be oly korán, mint amugy.

4. Megkurtitás által a vesszők valamivel több könyök hajtást hoznak, mint a be nem kurtitásnál, igy a fürtök jobban vannak védve a jég és ragya ellen.

5. A szőlőfürtök teljesebb, nagyobb szemeket hoznak, söt az igy kezelt tökék évekről évekre nagyobb és több fürtöket teremnek. A tapasztalás azt tanusitja, hogy a levélgazdag szőlőtökén mindig levesebb, kiadóbb és izletesebb a szőlő, mint a levél kopaszon.

Bekurtitás által a nedvkeringés a törzsre szorittatik vissza, igy ez a termésre fordittatik. Az által, hogy a kurtitás helyén seb marad, a tőke mit sem szenved, mert e seb minden utókövetkezés nélkül néhány óra mulva beheged. A tengés csak látszólagos, mert a táplalás a bekurtitás által a vissza maradt részekre szorítkozik.

Elvitázhatlan, hogy a mondott bekurtitás nem csak az idei évre használ, hanem a jövőre is, menynyiben a termékenységi tehetség ez által csak szaporodik.

Bekurtitás által a képzőanyagok egyedül a hasznahozó részekre hatnak; az alsó bimbók mind inkább kifejlődnek és termékenyebbekké lesznek, midőn a be nem kurtitással a képzőanyagok mind fölfelé sietnek az ugy is eltávolitandó részletek táplálására.

Habár igaz is, hogy az időelőtti bekurtitás által sok oldalhajtások hozatnak létre, azért még sem kell ám elhinnünk azt, hogy ez ártalmára legyen a tőkének. A ki igy kezelte szőlőit, az tudni fogja, hogy igy a tőke a vesszőkkel együtt sokkal erősebb.

A könyökhajtásokat csak akkor kell metszve vagy tördelve eltávolitani, ha a szőlővesszők alatt barnulni, a szőlőszemek pedig puhulni kezdenek. Ezt azért kell megtenni, hogy a fürtök több világosságot és szellőt kapjanak; óvatosnak kell pedig lenni, nehogy ezen, a virágzás után ugy is megkurtitott venyigék augusztus végén, vagy szeptemberben ismét megkurtittassanak, mert tudni való, hogy a julius végével és az augusztus elején történt bekurtitás a szőlőfürtöknek képzését, tovább fejlődését, növését, érését több heteken át pangásban tartja, ugy, hogy bizonyosabban számithatni veszteségre, mint nyereségre.

Ha tehát a karónak ily nagy előnye van a szőlőmüvelésben, akkor minden szőlőmüvesnek feladata legyen a karótermelés. A gyepün kivül, a vizhordta mezőn, a berekben mindég találni oly s annyi földet, a melyben s a mennyin elegendő akász vagy sárga-, aranyfüzfát nevelhetni.

Az akászfa mindenütt megterem s ha ügyesen kezeltetik, minden 3—4 év mulva megád egy-egy akászbokor 50—60—100 szál karót. Ha a földön fölül egy láb magosra lefürészeltetik, sürü csapzásokat, illetőleg 50—60—100 szál karó vastagságu hajtást hoz, melyeket csak le kell nyesni, megkurtitani, lemezitelenitení és megszáritani.

A sárga, vagy is aranyfüzfát, de a zöldkérgeset is, mely tömérdek botos hajtásokat tesz, minő a muraközi füzfa, ugy kell szaporitani, mint a nyárfát. Egy két öles hosszuságu, lapátnyél vastagságu füzfaág tavaszszal levágatik fajáról, alsó vége kecskeköröm idomra megfaragtatik, sátorfával vagy vasvesszővel 1 láb mélységü lyuk furatik a földbe, hogy a mondott füz megfaragott végével ebben megszoruljon. Minden ily egyes ültetendő törzs egy □ öl távolságban állhat egymás mellett. Három év mulva 80—100—150—200 karónak való botos hajtást is hoz egy-egy fa. Egy ily füzfa megfizethetetlen, mert rendesen nyesetvén három évenként, minden harmadik évben megadja a tér és munka kamatját illetőleg a karvastagságu botos karót, melyekkel igen olcsón pótolhatni az évenkénti karó veszteséget. Ha a gyepükben oly igen sok helyen látható füzfák minden 3 év mulva megnyesetnének, nem hogy tömérdek karót, hanem még tüzifát is adnának. **„Szemesnek a világ, vaknak az alamizsna való."**

A ki az elmult őszszel nem trágyázott s nem döntött, az ennek a hónapnak második felében minden esetre trágyázzon és döntsön, ha t. i. az idő mostohasága megengedi. Most az ideje a lugasok kijavitásának, rendezésének és az ujonan beültetési szőlőföld megmunkálásának is.

Trágya nélkül a szőlőt javitani nem lehet, „a szőlőföld javitás mindenek fölött hasznos és pedig bárminő trágyával."

.TERSÁNCZKY.

A komló termesztésről.

Beismert dolog, hogy a komló termelés, minden gazdasági ágazatok közt a legjövedelmezőbb; miután egy hold ezer ftnál többet is jövedelmezhet. Továbbá az is köztudomásra vagyon, hogy Europa ezen gazdasági ágazatnak minden hasznossága és innen következett elterjedése mellett még sem képes a saját termelésével szükségét ellátni.

Égő szükség tehát ennek termelését mindinkább terjeszteni? és pedig nem annyira a sör productiójának, mint inkább önhasznunk emelése tekintetéből. — Ugyanazért azt a honi gazdászati egyesületek közt magát annyira kitüntetett Zala és Somogy megyei gazdasági egyesületnek méltó figyelmébe ajánlani, hazafias kötelességemnek ismerem, s erre két élő példát hozok fel Bács megyéből; ugyan is itt a futaki uradalomnak tulajdonosai, gróf Chotek testvérek 24 holdas komló kertet alakitottak, mely már 28 f. brutto, vagy minden hold után 900 frt tiszta jövedelmet [illegible]tott. Emlitést érdemel itt az az eset, hogy miután a honi komló-ismeret egyszer kifogást tett az ottani termés minémüsége ellen, a komló kivetett a grófok csehországi birtokukban, s onnan jó felesigázott áron ismét Magyarországba visszahozatott s azóta nincs kifogás a futaki komló minémüsége ellen. Azóta azután a komló termelése iránt nagyobb mérvbeni intézkedés is tétetett.

A 2-ik példát a bécsi bank által jelenleg birt sztapári puszta mutatja, hol az uradalom komlós kertet csináltatott, mely a földnek túl erőssége által meghiusulván; ezen komlós kertnek felügyelője folytatja saját kertjében a komló tenyésztést kitünő sikerrel. — Többnyire a komló termelés körül a tapasztalás, hogy 10 év alatt — 4 év rosz szokott lenni, 4 év középszerü, és csak két év jó; mely azután annyira jó, hogy az a többi évek hiányát is helyre üti. Azért iparkodjanak a magyar termelő gazdák ezen gazdászati ágazatot, azon pártfogolásra és méltánylatra emelni, melyre az annyira méltó, s ne rettegjenek vissza minden akadálytól; mert a szilárd kitartást s el nem csüggedést bizonyára a szép és busás siker fogja követni.

Id. rigiczai KOVÁCS JÓZSEF.*)

Megyei tudósitások.

Lengyeltóti, 1864-ki febr. 13-án.

A vidéki tudósitó láthatára jelenleg — különösen nálunk — oly kopár és üres, hogy csaknem vakmerőségnek mondhatni, ha valaki azon elhatározással ragad tollat, hogy ez vagy amaz lapot soraival felkeresse; ha csak a t. olvasó közönség rovására — annak türelmét a legvégsőig, a fenékig ki nem akarja zsákmányolni. Hasonló helyzetben vagyok én is; mindazáltal hozzá fogok az iráshoz, talán akad tárgy. „A ki mer: nyer."...... Megvan,..megvan! Szinészek... Farsang.... Böjt... Bazar stb. No most már csak megálljunk és irjuk le, a mi tollunk alá kerül, — de annyi szabadalmat ne vegyünk magunknak, hogy az igazat ki merjük mondani, különösen — ha a szinházi recensens szerepét vállaljuk magunkra, mert bizony bizony mondom néktek: megkeserülitek, s a kimondott igazságért beverik fejeteket, ugy mint az enyémet: néhány szigoru — habár igazságos — szóért a megtámadók egész serege nekem rontott; egyébbiránt különös ébeiségemnek mostanig sikerült a komolyabb következményü összekoczczanást némileg kikerülnöm; mindazonáltal jobb, ha a már hamvadozó szikrát nem szitjuk fel ujra, s nem élesztjük, legalább nem teszszük ki magunkat ama veszélynek, hogy a parva scintilla következtében kifejlődhető magnum incendium minket is megeméeszt.

Balog Alajos jól rendezett szintársulata — hála Istennek — magunkra hagyott; hála Istennek mondom ismételve, mert az a mi elkényeztetett városi követeléseinket nem vala képes kielégiteni, mig a pipáló közönségnek teljes megelégedését érdemelte — és vivta ki; az ugyanis azzal vigasztalódván, hogy ilyen jó társulat a lengyeltótii közönséget még nem untatta (mert tudni való, hogy az azelőtt itt müködők az untatás müvészetében valóságos és szemenszedett genie-k voltak.)

A pipáló közönség elnevezés bizonyos egyéneket illet és pedig kitüntetésből, (?) azokat t. i. kik a szinházban való dohányzást szeretnék divatossá tenni, s itt annyira gyakorolták, hogy néhányszor — ezt minden nagyitás nélkül merem állitani — a szereplőket alig lehetett megkülönböztetni. — Ez is genialis ötlet.

A farsang a legnagyobb csendben folyt le; az előbbi években még csak akadtak elszántabb vállalkozók, s rendeztek egy-két vigalmat, az idén senki, — hja hiába! nagyon pénzszük világot élünk!

*) A boldogult hátrahagyott irataiból közöljük. Szerk.

II.

Ókori álmak.

Ez előzmények után beavatva levén az álom titkaiba, Morpheus országát elzáró függönyt föllebbenthetjük, hogy régi álmak serege táruljon fel előttünk. Nem mintha ellenkezni akarnék az elmondottakkal, hanem, hogy általok is kitünjék méginkább, mit a véletlennek lehet tulajdonitani.

Rövid leszek az ismertebbek bemutatásánál. Nagyobbrész Ciceróból van kiszemelve.

Simonides (?) egy ismeretlen hullára akadván, azt eltemette; de mivel ugyanekkor szándéka volt hajóra ülni, álmában megjelent az általa elásott, ugy nyilatkozván neki, hogy elhajózása esetében hajótörést szenvedend. Minek következtében Simonides hazatért, a többiek pedig, kik hajóra ültek, a tenger hullámai közt lelék sirjokat.

Cambyses, perzsa király (529—522 K. e.) álmában trónján Smerdis öcscsét látta ülni, miért azt ugyan kivégeztette, mégis véletlen halála után Smerdis nevü magus lőn utóda (Pseudo-Smerdis).

Sophocles-nek (495—406) midőn Hercules templomából értékes arany edényt veszett el, álmában maga Isten ismertette meg vele a tolvajt, mi azonban először nem vonta magára figyelmét, csak miután gyakrabban ismétlődött ugyanezen álma, terjeszté ügyét az Aeropag, törvényszék elé. A birák bilincsbe verették a megálmadott orzót, ki maga is bevallotta büntettét s megérdemlőn lakolt érte.

Socrates (469—399) Homer a verséből: „Három nap után e termékeny vidékre fogsz jőni" halálát jósolta meg, mi három nap mulva beis teljesült.

P. Decius (342—337) mint katonai tribun, samnitek elleni csatájában bátran rohanván a harcz veszélyei közé, nagyobb óvatosságra inték. Mire ő azt felelé, hogy álmában is dicsőséges halállal halt meg ellenségei közepett. S ugyanekkor seregét vitézsége által fölszabaditá a megszállástól. — Három év mulva azonban, mint consul a latinokkal háborujában nagy elszántsággal küzdött s csak egyedül ennek köszönék a latinokon nyert diadalt, de nemes önfeláldozása által egyszersmind elérte, hogy dicsőségesen halt meg.

Nagy Sándor (336—323) szeretett barátja és hü vezére Ptolomaeus (Lagi) betegsége alatt, álmában látta a növényt, melynek használatával kedves emberének egészsége tökél[illegible] helyre állott.

Hamilcar (247—238) karthagói fővezér Syracusa ostrománál azt álmodta, hogy harmadnap mulva Syracusában fogja estebédjét elkölteni. Elérkezett a várt nap: a pun és siciliai katonák közt lázadás támadott, mit látván a syracusaiak, váratlanul a lázadók táborára ütöttek s Hamilcart elfogták. Igy álma valósult.

Hannibal (221—188) Juno laciniai templomából egy aranyoszlopot akarván elmozditani s mert kételkedék tömörségében, átfurta; meggyőződvén azonban, hogy tömör arany, szándéka mellett maradt. Álmában Juno istennő megjelent neki s ellenkezőre inté, mivel — ugymond — azon szemét is, melyen jó lát, ez esetben elvesztendi. Hannibal hitt álmának s a kivájt aranyból borjucskát készittetve az oszlop csúcsára helyezé.

Sulla, római parancsárt (81—79) álmában a sorsistennő édesgette, mit ő előre figyelmeztetésnek vevén, vagyonáról végrendeletet készitett s meg is halt.

Még egy igen érdekeset beszél Cicero:

Két meghitt barát utazott együtt, Megarába érvén, egyik fogadóba, másik pedig vendégkép ismerőséhez tért be éji szállásra. Ez utóbbinak éjközepén álmában ugy látszott, mintha vele utazott barátja segélyért esdne, mivel a fogadós veszélybe akarja dönteni vagy is megölni. Fölrettenvén borzasztó álmából, azt csalódásnak találta s szemei ujra lezáródtak, Morpheus karjai közt nyugodott pár pillanat mulva. A látvány ismétlődött, megjelent előtte a segélyért esdő barát, ha éltében — igy esd — segélyt nem nyujtott, halálát boszulatlanul ne hagyná; azután kijelenté, hogy hulláját a fogadós egy szekérre vetette s fölé szemetet hintvén, rejté el, jelenék meg tehát kérelmére a kapunál, mielőtt a szekér elhagyhatná a várost. Az álom győzött s reggel mint a kapuhoz érkezett, ott azonnal egy béressel találkozott, ki kérdésére, hogy mi lenne szekerén? — megrettenve odább állt; a szemét közt pedig elásva megtalálta a jó barát hulláját, miért a cselszövő fogadós, az ügy kipuhatolása utan, méltó büntetését el is nyerte.

Calpurnia, Julius Caesar neje, álmában férjét tőrdöfésektől összerutitva vérében fetrengeni szemlélte. Álmát elbeszélvén Caesarnak, másnap gyülésbe menni vonakodott, csak az ármányos Brutus hizelgésire vőn részt a tanácskozmány- (Pompejus Curiájában), hol 23 tőrszúrást ejtettek rajt az összeesküdtek, mig élettelenül porba hanyatlott Pompejus szobra előtt 44-ben martius 15-én.

Marcus Antonius (43—30) római császár beteges állapotában látta álmában a gyógyszereket, melyek sikeres használata mellbetegségéből kigyógyiták, hogy vérpökése egészen elmaradt, szédülése pedig elenyészett.

Cajus Caesar, vagy Caligula római császár (K. u u. 37—41) azt álmodta, hogy Jupiter királyi székéig emelkedett, de az emlitetett isten őt merészségeért megbüntetendő a magasságból ujra a földre taszitotta alá. Következő napon a császár meghalt.

Hajdan a véletlen e játékait minden álomnál bekövetkezendőnek tartották s igy az álmok valósulási eszméje általános lőn. Különben a fölhozottak mind oly tények, melyek amugy álmodás nélkül is megtörténendtek s bennök csak esetleges egybevágását látjuk a képzelem egy-egy képeinek természetes dolgokkal, — a valósággal. S épen nem lehet az álmokat igazaknak tartani, ha a sok közül valamelyik teljesedésbe megy is, mert „ez inkább a többi hitelét csökkenti, mintsem belőle számtalanok igazságára lehetne következtetni." Cic.

SELLYEY BÉLA.

Az unalmas farsangot a még unalmasabb böjt váltotta fel, ez még amannál is kevesebbet igér, ergo: nincs is tőle mit várnunk.

A hazánk fővárosában megnyilt bazar mintájára a helybeli boltosok és kereskedők is rendeznek egy amahhoz némileg hasonlót, a mennyiben t. i. minden czikket három—négyszeres áron erőszakolnak a megszorult vevőre, a különbség csupán az, hogy 1-ör ezeké folytonosan, s már régóta tart, 2-or pedig, hogy az ekként bejövő tiszta jövedelmet saját magok felsegélésére fordítják.

Az ujonczozás nálunk is martius elején veszi kezdetét, tudom nem egy fogja Erdélyivel elmondani:

Elmennék én katonának,
Csak kötéllel ne fognának;
Ugyan kinek volna kedve
Gyöngyélethez erőltetve?"

A „somogymegyei ifjuság" által Marczaliban tartott vigalom kimenetéről s eredményéről még nincs tudomásom; reménylem azonban, miszerént a szükölködő hazánkfiai javára rendezett vigalom tiszta jövedelméről, ha másként nem: a lapok utján tudomást szerzendünk.

Havunk — annyi a mennyi — most legujabban lett, csak a fagy hagyna alább, hogy a jövő évbe helyezett reményünkben ne csalatkozzunk.

MOENICH KÁROLY.

Csertán Sándor életrajza.

Az erény, szerénység, közerkölcsiségre való törekvés, kitartó szilárd önfeláldozással párosult hazaszeretet — kivivja magának az általános tiszteletet és elismerést.

Ily érdemes hazafit kisért közel és messze vidékről a mivelt és a földmives osztályból összeseregletett közönség f. é. jan. hó 23-án a gelsei sirkertbe.

Csertán Sándor, született 1810-ben Zalamegye Nemesszer helységében; Csertán Károly Zalamegyének több évekig köztiszteletben állott egykori főbirája — és Varga Rozália szüleitől.

Alsóbb rendü iskoláit részént Kanizsán a kegyesrendiek vezetése alatt, részint Kőszegen, bölcsészetet Győrött, a jogot 1825-ki országgyülés alatt Pozsonyban végezte. Tanulási ideje alatt szerény erkölcsös viselete és vasszorgalma által kitünve, tanitói előtt kedves volt. — Joggyakorlatát Zalában végezte. Az ügyvédi vizsgálatot jelesen letévén, 1834-ben mint Zalamegyének 2-od al-ügyésze, utóbb gróf Batthyány családnak szt-gróthi, és a veszprémi káptalan merenyei uradalmában mint ügyvéd működött; hivalában mint igazságos és méltányos, az uraságok ugy, mint a jobbágyság bizalmát és köztiszteletét kiérdemlé.

Megyei életben; az árvák ügye vezetése, a gyengék pártolása, községek szilárditása, a közerkölcsiségre vezetés volt fő igyekezete, — mely erényekkel diszitve mint lelkes honpolgár a megye gyüléseci és közönsége előtt a köztiszteletet elnyerte.

1848-ik évben a zalaegerszegi kerület által képviselőnek közlelkesedéssel megválasztatott.

Hazájáért kész volt élni halni, minden irányban működött, hatott; de szivjósága nem engedé, hogy a legingerültebb időszakban is bárki méltatlansággal illettessék, azért elv-ellenei, személyének barátjai voltak.

Az 1848-ki gyászos események, valamint a hazát ugy őtet és családját megrázkodtatták. Családját öt évig volt kénytelen nélkülözni, míg végre 1854-ben családja körébe vissza tért. Azóta gazdaságával foglalatoskodott, legkedvesebb olvasmányai: a történet- s a régi classicus görög irók voltak, — míg 1861-ben a honfiui kegyelet erényeit emlékben tartva, közbizalommal az árva ügyek nehéz vezetésében réztvenni felkéretett, melyben ifju erővel és atyai szivvel működött.

Ezután ismét magányába visszavonult, nélkülöző, erkölcsös életmódjával az emberiség minden nemére példásan hatott. Nemzete és hazája sorsa mélyen hatott egyébiránt is komoly kedélyére; szórakozást a nehezebb gazdasági munkákban keresett, melyet mindaddig folytatott, mig egyébiránt is gyenge testalkata nem birva, összeroskadott; jan. 15 én 1864, lakától fél óra távolságra eső majorjába és vissza, 20 foknyi hidegben gyalog menvén, s meghűtvén magát — nyolcz napi betegség után, miközben hazája és nemzete sorsa felett több izben feljajdult — megszünt élni.

Mert őtet nem csak neje, kivel példás házassági frigyben számos évekig boldogul élt, és 4 élő gyermekei gyászolják, de mély fájdalymmal emlékszik reá minden ismerőse, levert kebellel és sebhedt szivvel kisérte őt temetésénél a nagy közönség; holt tetemeit azok — kikkel a haza vészes napjaiban együtt működött — vitték az örök nyugalom helyére.

A jelen volt közönség áthatva mély fájdalomtól, a sors kérlelhetetlenségén bánatában feljajdulva távozott; mélyen érezve hazánk és nemzetünk jobbjainak egyenkénti elvesztését.

Czáfolat.

A Zala-Somogyi-Közlöny 1864-ik évi 1-ső számának 4-ik lapján felvett, azon közlés, — hogy Muraközben a mult év vége felé 4 odavaló lakos egy hasonlóképen Muraközi lakost, pénzt követelve — megtámadott; azonban a szolgáló által ütött lármára elugrottak, — másnap közülök kettő elfogatván, az egyiknél puska, a másiknál csizmaszárában kiköszörült kés találtatott; s mégis, — ámbár ezen büntényekért Kanizsára a rögtön biróság elé kellett volna állittatniok, — Csáktornyán a főszolgabirótól várják büntetésöket, — söt a czinkosok egyike már a börtönből ki is szabadult, — általában elfordítottnak mondható.

Az eset a maga valóságában im ez: négy Muraközi ember, ugyanis Gárdinoveczi Kutsis Mátyás, Kovács Ferencz, Ruzsics Menyhárt, és Páloveczi Posgai József Jánosfalusi helységben a korcsmába betérvén, ott enni és inni valót kivántak, mi nekik meg is adatott; egy ideig ott tartott mulatások után azonban az elköltött étel s ital árának megfizetése nélkül elakarván távozni, az őket fizetésre felhivó, s emiatt visszatartóztató korcsmáros, s a garázdálkodó némüleg ittas négy egyén között szóvita keletkezett; mit a korcsmáros háznépei hallván, s a komolyabb következésektől tartván, az esetet bejelentendők, a falu birájához siettek, — mit a pénz nélkül tivornyázott 4 egyén észrevevén, közülök kettő, ugyanis Gárdinoveczi Kutsis Mátyás, és Ruzsits Menyhárt elillantak, — Gárdinoveczi Kovács Ferencz, és Páloveczi Posgai József pedig minden ellenállás nélkül elfogattak, s Csáktornyára a főbirói hivatalhoz kisértetek; — az elillant másik kettő pedig a reá következett napon Gárdinoveczen saját lakukban a kiküldött cs. k. csendőrök által letartóztatván, szinte Csáktornyára állittattak; ezen utóbbiak közül az egyiknél elfogatása alkalmával csizma szárában egy sertvés leölésre használni szokott kés foglaltatott le, — lőfegyver azonban sem elfogatásuk, sem a megmotozás alá vett házaknál nem találtatott.

Ezen fennebb előadott korcsmai rendőri kihágási eseményben a legszorosabb, s legszigorubb megvitatás mellett is, ugy hiszem bárki sem fog oly sulyos büntényt felfedezni akarni, melyet rablásnak lehetne állittani, s melyért az illetők a katonai rögtönbirósági eljárás alá vonhatók lettek volna; — s ez az oka annak, hogy a fennebb nevezett egyének közül három, — ugyanis: Rutsits Menyhárt, Kovács Ferencz, és Posgai József, — a főbirói hivatal által az előbb elsörolt rendőri kihágásért Csáktornyan fenyíttettek meg; — Kutsits Mátyás azonban szabadságos katona lévén, megfenyités végett az illetékes kanizsai cs. kir. katonai parancsnokséghoz áttétetett.

Ezen nyilatkozattal tartoztam hivatalomnak s a tisztviselői tekintély szenytelen megőrzésének; miért is felkérem a tekintetes szerkesztőséget: miszerint ezt lapjában egész terjedelmében felvévé, közrebocsátani szivcskedjék.

Csáktornyán, 1864. Január 25-én.

Svágell Tamás
muraközi járás főszolgabirája.

---

600 oszt. frtot ajánlok

a Nagy-Kanizsán alakítandó felsőbb iskoláknak létrehozatalára megkivántató tőkének biztositására.

Ennyit ajánlani egyes városi polgárnak, ugyhiszem elegendő. Három fiam van, kiket a hazának hasznos polgárivá akarok képezni, tehát fejenként 200 frtot hozok áldozatul. A pénz készen van, csak fel kell venni. Fölvehető pedig ha a 8 latin iskola 3*) év alatt létre hozatik.

Jőjj el szentlélek ur Isten az egekből, és szálld meg mind azok lelkét, kik nem érszik a nevelés és neveletlenség közti különbséget; mert nélküled nem viruland, nem derülend fényre a népnevelés országa! Tied a hatalom és dicsőség, mienk a kötelesség.

TERSÁNCZKY.

Kanizsai szinház.

F. hó 13-án adatott, Balog Alajos szintársulata által: „V-ik László és Ronow Agnes," drama 5 felvonásban. Irta Dobsa Lajos.

Az előadás sikerült, azonban némi megjegyzéseink vannak. A király (Miklósy) játékában következetes, szavalátában ugy, mint mozdulataiban szabályos volt ugyan — de a haldoklási jelenetben — midőn Ronow Ágnestől beszuból, Hunyady lefejeztetéséért Prágában megmérgeztetik — s minden segélytől elhagyatva (Ágnes azon hirt terjeszté, hogy a király pestises) csakis, a segélyére sietett fogoly Hunyady Mátyástól ápoltatik, szerepéből egy kissé kiesett; mert egy rémekkel telt s lelkiismeretétől furdalt ember nem halhat meg oly egykedvüen, hideg vérrel. A darab lelke „Ronow Ágnes" (Szabóné, Istvánffy Lina) volt, nemcsak jól felfogta szerepét— de azt lélektanilag tanulmányozta és átérezte; a szerelmében megvetett, de azért ideálját (Hunyady László) szenvedélyesen szerető nő, ki szive érzelmeit midőn el nem fojthatá, fájdalomba burkolta azt — élve s még emésztőbb kínok közt; mégis minden törekvése oda irányult, hogy Hunyadynak használhasson; igy birta rá a királyt az esküre — s midőn az azt megszegve, Hunyadyt, Gara nádor cselszövényei s ijesztgetései következtében, mintha az a trónra vágynék — a koronáját féltő s gyenge jellemü király elitélteti; megjelenik Gara Máriával, Hunyady L. jegyesével, annak börtönében s tőle bocsánatot kér, vádolva önmagát e szerencsétlenségért. Hunyady László, Ronow Ágnes irányában mindig érzett ellenszenve, (ugyanis II. László minden szerencsétlensége okának Ágnest hiszi) meggyőződvén ártatlanságáról s megtudva érte tett szolgálatait, az elismerés s bocsánat szivrehető jelenetévé fejlődik. Nemkülönben azon jelenet, midőn Agnes a kedvese halála fölötti fájdalmában megőrült Gara Máriát atyjához vezeti — a megsemmisült apa szivkína fölötti káröröm nyilvánitása s arczjátéka meglepő volt. Szilágyi Erzsébet (Nagyné) a gyermekeit forrón szerető, azokért remegő, s végre a fájdalmában elkeseredett anyát — finom tapintattal s mély érzelommel személyesité. Szilágyi Mihály (Szigetközi) a kedélyes, duzzogó — de öcsét rajongva szerető nagybátya, helyesen volt képviselve. Gara Mária (Szigetköziné) kellemes, naiv játéka szép tehetségre mutat; az őrülési jelenetet jó felfogással adta. (Hunyady László (Balog) e szerep erősebb hangot igényel, jól volt betöltve ez is — azonban az itt-ott előfordult lazaság el nem hallgatható. Czilley (Arvai) több figyelommel játszva e rövid de jelentékeny szerep, jobb leendett volna. Végre, Gara nádor (Horváth) az intriguák nagymestere — a szó teljes értelmében megfelelt szerepének, a nagyravágyás s az indulatok hü jelképe, megtestesült káröröm; a király esküttétele alatt érzett kínokat, midőn ügyét veszve hitte, hiven tükrözé arczjátékával ugy, mint minden mozdulatával; azon hyenai tekintetben, melyet a király által aláirt — Hunyady László halálitéletére vetett, jellemo ki volt fejezve. Veronai (Nagy) egyhangulag jó. Általában a játék egybevágó s kerekded volt. Sajnos, hogy a közönség oly csekély számmal jelent meg — ily jól szervezett társulat, több részvétet érdemel. Jelmezeik, tekintve a provinczialitást, fényesek.

Az illem s müveltség érdekében kivánjuk, hogy a négylábu állatok a teremből kizáratása iránt hatósági intézkedések történjenek. Nehogy a legördekesebb monolog, kutyaugatás által szakittassék félbe — mint az első előadás alkalmával történt.

= Vasárnap febr. 14. „Csizmadia mint kisértet" eredeti népszinmü tánczz- és énekkel 3 felvonásban. Irta Szigeti József.

Az előadás nem felelt meg mindenben a várakozásnak. Sas István (Szigetközi) kitünően játszotta szerepét, különb csizmadiát mint ő volt — in natura sem lehetne talalni — minden szava, minden mozdulata csizmadiás volt. A darab hőse mindenesetre Fodrák Miska (Balog) lett volna, ha több comicumot önt szerepébe; megtette ugyan a magáét — de, itt-ott kiesett a comicumból. Kallósi (Horváth) jól játszott; Örzse, Sas neje (Nagyné;) Zsuzsi (Szigetköziné;) Alpári (Miklósi) sat. megfeleltek szerepeiknek. Közönség kevés, s meglátszott a szinészek arczán azon levertség, melyet a gyér közönség látása okozott.

= Kedden febr. 16. „Szinész és táblabiró," eredeti vigjáték 3 felvonásban. Irta ifj. Lendvay Márton. Az előadás már jobb nem lehetett, mert mindenki a játszók közül a legkisebb részletekig megfelelt szerepének. Különösen kiemelendők, Körmös ügyvéd (Szigetközi) szabályos játéka s jó mimikája által; Peti (Árvai) az ügyetlen, jószivü s hü szolga szerepét helyes felfogással adta, azért szorgalmas tanulmányozást ajánlunk neki; Magyari (Horváth) jól játszott; Anna neje (Nagyné,) a kardos gazdasszonyt, a jó — de szigoru s erényes anyát élethüen utánzá; kár, hogy nem volt hangjának teljes birtokában; Peterdi Béla (Miklósy) ügyes játéka jó hatást gyakorolt a nézőkre; Rózsa (Szigetköziné) dicséretre méltó. A felvonások közt énekelt „Jaj de fényes sat." és „Csendes szellő lengedez a virágon" dalok — az elsőt Komáromi, a másikat Komáromi és Szigetköziné énekelték; tetszéssel fogadtattak. — A közönség oly számos, alig lehetett látni a nagy— ürességtől!

= Csütörtökön febr. 18. adatott — üres zártszékek és padok előtt -- „Egy a mi népünkből," (Einer von unsere Leut.) Szinmü, tánczz- és dalokkal 3 felvonásban. Németből fordította Virág Gyula.

A szereplők közül csupán Törő Sebestyény (Balog,) és Stern Izsák (Szigetközi tüntek ki. — Tini (Szigetköziné) több gondot fordithat öltözetére, egy szegény lánynak (apja, Hajnalosi befogatása után) nem illik selyem ruhát s arany-karpereczeket viselnie — ha mindjárt Sternfels ajándékai lennének is azok; — aztán az az örökös nevetés — ugy hisszük, nem volt szerepébe irva. A játéknak csak ugy van becse, ha az — a néző előtt mint való tüntettetik fel. Megjegyezzük, hogyha a sugó mindig ugy dolgozik mint ez előadás alatt, könnyen tüdővészbe esheti. A szinészek rosz hangulatára sokat tett a terem üressége. Pártoljuk a magyar szinészetet!

A—l.

Hirek és események.

△ Az ujonczozás Zalamegyében következőleg rendeltetett el: tapolczai járásban Tapolczán, 1—5-ik márcziusig; szántói járásban Keszthelyen, 8—12-ik marcz.; egerszegi járásban Egerszegen, 15—18-ik marcz.; 19-ik márcz. utánállítás a tapolczai-szántói kerületben. Lövői járásban Lendván, 30. marcz.— apr. 2-ik; kapornaki járásban Nagy-Kanizsán, apr. 5—9-ik. Egyszersmind utánállitás az egerszegi lövői és kapornaki kerületekben.

△ F. hó 14-én ünnepelte az itteni izraelita temetkezési egylet alapitási évnapját, mely az alapszabályok értelmében minden 3 évben megtartandó lett volna — de a körülmények miatt már 8 éve, hogy nem tartathatott meg; annál nagyobb volt a részvét, s dicséretre méltó, hogy az egybegyült 400 vendég közt legkisebb szóváltás sem történt. A vendégsereg délutáni 2 órától éji 12 óráig vig lakoma közt kitünően mulatott; szellemdús felköszöntések nem hiányzottak — azonban minden politika mellőztetett — mely végre az egylet javára tett önkéntes adakozásokkal végződött. Örvendetes volt hallani, midőn a zenészek a „szózatot“ játszották, melybe az ifjak s öregek lelkesült hangjai vegyültek.

△ 42 perecz és 3 itcze bor, egy gyomornak csak elegendő. A mult napokban egy vándor péklegény reggeli 11 órától délután fél kettőig — fogadásból — megevett 42 pereczet és megivott rá 3 itcze bort. A legfurcsább az, hogy nagyon is jó egészségére vált, mert 48 óra mulva ismét megéhezett — a nélkül, hogy a „Fressfieber“-ben szenvedett volna. (Beküldetett.)

△ Játékrend. Az itt müködő szintársulat játékrende következő: Szombaton február 20-án „Két huszár és egy bakancsos;“ vasárn. febr. 21. „Viola;“ kedden febr. 22-án „Család öröme;“ csütörtök. febr. 25-én „Huszár csiny;“ szombaton febr. 27-én „Egy zsidó család;“ vasárnap febr. 28-án „Dobó Katicza;“ kedden márcz. 1-én „Szigetvári vértanuk;“ csütörtökön marcz. 3-án „Bányarém“ fog adatni.

△ F. hó 13-án itéltettek kötél általi halálra, Herczenyák György, 23 éves, kat., varasdi — horvátországi születés, muraközi napszámos; ugyszinte Premoss Terézia, szül. Magdelenics, krisztánóveczi — zalamegyei születés, 38 éves, kat.; s ennek fia, Premoss Lukács, 19 éves, kat., csáktornyai kádárlegény. A rájok bizonyult tényálladék szerint — Trnka Ferencz, csáktornyai kádármestert az uton megtámadván, tőle pénzét, köpenyegét, börtarisznyáját s a kocsibört erőszakos fenyegetések közt elvették. Az utóbbi töredelmesen megvallván, hogy e büntettre anyja által izgattatott — s tekintve fiatal korát, ugyszinte a rablásbani csekély részvétét, a halálitélet 5 évi börtönre változtattatott; a másik kettőn az itélet végrehajtatott.

△ Mult számunkban a helybeli gymnasium létrehozatalára ajánlottakhoz még Buvári Incze ur, 100 forinttal járult. Ajánljuk a kanizsai nagyérdemü városi tanács figyelmébe: „E jó alkalmat megragadni.“

△ Városunkat az ugynevezett „Volkssängerek“ látogatták meg s előadásaikat a „Szarvas“ vendéglő helyiségében tartották — mely ugy tömve volt hogy alig lehetett helyet kapni — söt a helynélküliek álldogáló száma is nagy volt. Furcsa, hogy sokaknak jobban tetszett az „Ach Herr Jägerle,“ mint Balog Alajos szorgalmas szintársulata által előadott „V-ik László és Ronow Ágnes.“ Különös ellentét, midőn a magyar szinészek üres padok előtt játszanak, a „Sängerek“ alig juthatnak lélekzethez, a levegő szük volta miatt. (Beküldetett.)

△ Hisszük, hogy „Dalárdánk“ egyesülve az itteni tanári-karral, a husvéti ünnepekre — támogatva Grünbaum zenekarától — zenész-misét fog tartani; dalárdánk már másfél éve fennáll, s (a herczeg nevenapját kivéve) egy ünnepen sem müködött közre. Evvel egyedül csak a dalárda-vezető urakat vádolhatjuk.

△ A helybeli casinóban a télen át minden szombaton tombola- és tánczvigalom tartatott; azonban a böjt beköszöntével az elnök, a tánczot letiltotta — s csak a sorsolás maradt fenn. Helyes, csakhogy a szinészekről se feledkezzünk meg!

△ F. hó 15-én tartatott meg az elhunyt Csertán Sándorért a gyász isteni-tisztelet számos közönség jelenlétében, Zala-Egerszegen; ugyszólván az egész megye szine együtt volt — söt még a szomszéd Somogyból nem hiányzottak a tisztelkedők.

Kaposvár.

* Simon Imre febr. hava 4-én vigalmat rendezett Szilban, melynek egyik szebb eredménye az lön hogy e vigalomban 64 frt o. ért. gyüjtött szükölködő rokonaink felsegélésére. Isten áldja meg mind a gyüjtöt, mind a lelkes adakozókat.

* Győrben szervező ideigl. nő-bizottság alakult, egy „jótékony nőegylet“ alapitására. Bár követné hazánk több városa Győr lelkes s nemes keblü hölgyeinek példáját.

* Ajánljuk a szék- ugy kisebb városaink érdemes hölgykoszorujának figyelmébe az inség-bazárokat. Pest jó példával ment elöre; ha követtük a vigalmakban a fővárost, legyünk méltó utánzói e téren is. Nem jóslom, hogy csudákat mutathatunk fel csapásteljes napjainkban de ha pár száz forintot gyüjtött is a szép hölgyvilág, többet tett rokonaink segélyezésére, mintha semmit sem tesz! Csak kezdeményező kell a jó példa ragad. Hisszük, hogy mind birtokosaink, mind kereskedőink, kiket az Isten csak kis jólléttel megáldott, vetélkedve nyujtják az áruczikkeket a szép kezekbe, melyek áldást hoznak és hintenek. Előre! hogy utolsók ne legyünk.

* Lakatos Sándor tánczművész 14-én estve tartá első tánczpróbáját tanitványaival; magunk sem tudjuk meghatározni, hogy a kis taniiványok táncza volt-e jobb, vagy a szülők öröme nagyobb; a rövid időt, s a még is alaposan betanitott tánczokat tekintve bár ki is meggyőződhetett, hogy Lakatosban oly mestert kell tisztelnünk, mit bármely vidék is örömmel fogadhat karjai közé. A tánczpróba annyira vigan folyt, hogy végre a nagyok is belougrottak a tüzbe; kiket pedig a táncz nem, azokat a jó ürmös és kedv tüzelte.

* Mint szomoruan értesülünk, a Dráva mellékén ujra egy rablóbanda szervezte magát Kara vezérlete alatt, ki nem régen a Szerdahely melletti erdőségben pajtásait meglődözte, s maga szerencsésen — elinalt.

* A gözmalom tárgyában tartott 15-iki ülésnek az lett eredménye, hogy 7—8 vállalkozó fogja épiteni. Nem is az volt az életkérdés, hogy ki épiti? hanem hogy Kaposvárnak legyen gözmalma.

* A központi segélyző bizottmány által Kaposvárott rendezett két vigalom 718 frt 30 kr. o. érték tiszta jövödelmet adott, az alföldi szükölködők javára. E szép adomány majd egészben a székváros lelkes közönségétől folyt be, mely soha meg nem tagadja magát, hol áldozatról van szó.

* A szigetvári iparosok szinte rendeztek egy dalidót, szükölködő testvéreink segélyezésére; 146 ft tettek le az oltárra. Isten áldja meg e derék iparos osztályt.

* Zala és Torvaj községek ujra akadoztak szükölködőink számára; az első 10 frtot a másadik 3 frt 10 krt.

* A legnagyobb hidegek alatt a Balaton jege 16—26 hüvelyk vastag volt Akár palotát lehete rárakni, hanem azért kár volna — jégre épiteni.

* Az ifjuság vigalma Marczaliban a lehető legfényesebben ütött ki. Közel és távol vidék szép virágai képviselve voltak. A táncz világos reggelig folyt általános kedv között.

— *A febr. 9-dikei álarczos bál Morny herczegnél* igen fényes volt. „Nem szándékom — irja párisi levelezőnk — a vigalom számos részleteibe bocsátkozni, ezek e lap olvasóit ugyis aligha érdekelnék; hanem egyet mégis megemlitek azon reményben, hogy ez egy részletet szivesen veszi a magyar közönség. — A sok, különösnél különösebb és szebbnél szebb alakok között egy női álöltözék tünt fel igen kedvezően, mind eredetisége és izlése, mind annak, ki viselé, szépsége által. Ez egy fiatal hölgy volt, ki Magyarországot ábrázolá. Ezüsttel áttört fehér szoknyáján hazánk térképe vala látható, zöld szinü négy folyójaés három hegyláncával s veres selyemmel kivarrt városaival; kötényén a kettős kereszt a korona fölött. Megyszin vállа, arany zsinórzattal gyönyörü termetet födé, s a gömbölyded hófehér nyakat három sor nemzeti szinü füzér övezte: egyik fehér gyöngy, a másik korál s a harmadik, biz én nem tudom miféle, talán smaragd. A dúsgazdag szőke haj két fonatban lógott alá, jóval a derékon alól, s a fejen piczi kucsma ült, elöl az ország czimerével, s oldalt selyem zsinegen körmöczi aranyokkal. És, hogy tetőtől talpig irjam le a bájos alakot, a kicsi lábhoz zöld csizma tapadt, ezüstös magas sarokkal, piros rojttal és elöl füzve. Kezében az ország czimerével diszlő nemzeti zászló lenge, melynek botját felül a kettős kereszt oltalmazá. Társa régi velenczei patriciust ábrázolt, négy csónakostól környezve. A bájos nőt csakhamar számos vendég követte, közöttök Pelikói gróf (Montauban tábornok.) Goyon és Mollard tábornokok, mindketten a császár hadsegédei. Maga Ő Felsége is, ki a császárnéval együtt dominóban és álarcz alatt szintén jelen volt, egypár kérdést intézett a kecses álarczhoz. Hogy én, ki Metternich herczeg jóindulatából kaptam volt meghivást a törvényhozótest elnökünnepélyére, az ismeretlen magyart nyomról nyomra követtem, alig szükséges mondanom; de a kegyetlen minden faggatás daczára sem akarta fölfedezni kilétét, mig végtére, két óra felé, levevén álarczát, a körültem levöktől megtudtam, hogy a szép „Magyarország“ egy olasz szolgálatban levő honfitársunk hitvese.“ (M. S.)

— *A selmeczi bányák termelése 1569-től a legujabb időkig.* E bányák termelése, és igy jövedelmezése, mint minden más érczbányáé, sok változásnak volt és van a mai napig is kitéve. A bányák nyitása 745-ik évre esik. A legelső hiteles okmány, melyet az ottani bányászatnak bizonyos szabadságok adattak, IV. Béla királyunk által 1241-ben állittatott ki. Az akkori zavaros időkben gátló körülmények sokszor akadályozták e bányák kifejlődését, mignem az 1587-ik évben az állam nyitván bányákat, azok a fejlődés uj korszakába léptek. Már 1616-ban 315 banyarészes volt, és ezen idő óta a bányászat folyvást növekedett, ugy hogy mai nap 3½ □ mértf. területet bir. 1569. évben 20,870 márka ezüst és 203 márka arany termeltetett (egy márka ½ font.) 1611-töl 1671 ig csupán egy, az ugynevezett „hároməág“-főalag hajtásánál 3 millió veszteség volt; de a reá következő három évben, nemcsak ezen veszteséget behozta az emlitett alag, hanem még 3 millió frt tiszta nyereséget adott. 1690-től 1693-ig 2,581,515 frt ért. ezüst és 132,425 db. körmöczi arany értékü aranyércz termeltetett, 1693 tól 1740-ig az ottani bányászat nagyon nyomasztó helyzetben volt, részint pénzhiány miatt; annyira, hogy már fel akartak hagyni a bányászattal, s csupán az akkori bányafelügyelő Hell Mátyásnak köszönthető annak fennmaradása, és nagyrészt virágzása is. 1740-től 1759-ig termeltetett 1,219,700 márka ezüst és 38,759 márka arany. Ezen időszakba esik azon nevezetes eset, hogy a selmeczi bányák egyike (Siglisberg) egy év alatt a hét éves háboru összes költségeit jövedelmezése által megfizette. 1790-től 1854-ig termeltetett 1,661,711 márka ezüst, 33811 márka arany és 522,707 márka ólom 57,446,749 ft. ért. 1854-től pedig évenként átlag termeltetik 1000 m. arany 25,000 m. ezüst és 20,000 mázsa ólom. A selmeczi bányák, fennállásuk óta, roppant hasznot hoztak és hoznak jövőre is az államnak, habár vannak és lesznek is évek, melyekben a kiadások a jövedelmet tulhaladják. (P. U.)

* *Massachusets észak amerikai állam* népösszeirási rovataiban, a foglalkozást illetőleg ily adatok is fordulnak elő: orvosnő 36, minden gaztettre képes ember 9, filantrop 2, keresztény 1, zsivány 8, zsugori 2, tudós 3, költő 2, Borneo szigetbeli bennszülött vadember 13. (M. S.)

* *Egy különcz nő.* Különczök mindenütt találkoznak, legtöbb mégis Angliában és Amerikában. Az utóbbiak közül ime egy legujabb példány. Az északamerikai államok egyik nagy városában, a minap meghallt egy vénecske dusgazdag asszonyság. Beszélik róla, hogy fiatalabb korában csapodár életet élt; s eddig nem volna a dolog semmi rendkivüli. A jó asszony azonban megtámadhatlan érvényü végrendeletében meghagyta, hogy holttestét azon várostól, melyben meghalt 200 mföldnyire szállitsák el, még pedig ugy, hogy e halott utazás ne a vasuton, hanem lovak által vontatott gyászkocsin történjék, s hogy nyomában több más szekér haladjon, azon nagyobb számu szegények részére, kik utközben égő fáklyákkal kezökben a gyászkocsi mellett lépdeljenek. Napjában csak egy mföldet szabad haladniok, minden állomáson halotti misét olvastatniok az elhunyt lelkeért, melynek végeztével az egész kiséret megvendégeltetik. Háromszáz ezer frank van rendelve e temetési utra, 12 kocsi és 200 szegény. Ez utóbbiak fejenkint 5 frknyi dijat kapnak napjára. Egy más különcz intézkedése az elhunytnak a következő. Szolgaszemélyzetéről böven gondoskodott. Tetemes nyugdijakat hagyományozott nekik, de oly kikötéssel, hogy mindegyikök távol fekvő városokba menjen lakni, s hogy egyik a másiktól legalább 60 mföldnyire telepedjék meg, oly czélból — mondja a végrendelet — hogy halála után ne csevegbessenek róla, s mint történni szokott, ne rágalmazzák. (M. S.)

Nyilt posta.

M. S-nek Bécsben: Köszönettel vettük megemlékezését; találkozzunk önnel minél többször

Sz. Györökbe: Fájdalom — nem! magán levelet írunk.

Cs. S-nak, Pest: A számokat megrendeltük; kivánatodat teljesitjük. Kérjük továbbra is bizalmadat.

T—K. N.-Kanizsa: Más T. K. az, s érdemes barátunkat épen nem illeti azon üzenet. Azért a régi viszonyt fenntartani ohajtjuk; becses sorait időnként várjuk és kérjük.

„Rágalom." Tökéletesen igaz; de nem lapba való.

Homokinak, N. Bajomba: Hogy mikor találkoznak önök ujra névvel? hisszük, nem sokára. Kérését teljesitettük azonnal.

„Hol a pénz"? Mi is szeretnök tudni.

K. M-nak, B—en: Egy hangversenyre kérjük részvétedet.

Cz. K-nak, Zalába: Vettük a levelet; ott leszünk, ha — a jég engedi; kivánosiak vagyunk az eredményre. Előre is köszönet szivességedért.

D. M. Köszöni fogjuk.

K. Gy-nek, Pesten; ? ? ?

T. V-nak, Sz. L-én: Megérkezett; legközelebb adjuk. Gyakrabban örvendertess meg bennünket soraiddal. A kis angyalt csókold meg helyettünk. A mint a mű megjelenik, megy számadra.

R. Rezsőnek, N. Váradon: Becses működését várjuk mielőbb; a leveleket is örömmel fogadjuk. A lap meg van rendelve ön számára; irányunkbani szives részvétedért vegye köszönetünket.

Ny. K-nak, Sz. M-on: Időnk nem volt az elolvasásra, legközelebb válaszunk megy.

Balaton mellékre: Eszterág Iván állandóan Chinában lakik.

Borz, K. Sz. Miklósra: ? ?

Felelős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

Gazdasági tudósitások.

Nagy-Kanizsa, febr. 19. Az üzlethangulat a pesti tudósitások folytán valamivel lanyhább, mindazonáltal piaczunk minden gabnanemben szilárd irányt követ; minden oda mutat, hogy a buza és roz-készletek Somogyban kimeritvék, s az a kevés mi még létezik; többnyire szilárd kezekben van. Zab és árpa szinte gyéren szállittatik, s azért tartják áraikat; kukoricza kész áru, a fődözési bevásárlások miatt szivesen fizettetik. Fehér bab keresett; repczo kérdés nélkül. Buza 82—87 fontig 4 frt 30—40—60—90 kr. Rozs 79—82 font. 3 frt 10—15 kr. Árpa 66—73 font 2 frt 50—85 kr—3 frt—kr. Kukoricza 80—83 font 2 frt 95 kr—3 frt. Zab 45—48 font 2 fr. 20 kr.—2 frt 25 kr. Stájer lóher 27—28 frt. Köles 3 frt 30 kr.—3 frt 40 kr. Téli repczo 5 frt 25 kr. Bab fehér 4 frt 40 kr.—4 frt 50 kr. Bab vegyes 3 frt 50 kr. Ujbor 3 frt 20—50 kr, sötétebb 4 frt—4 frt 50 kr.

Kaposvár, Febr. hó 16-án. Két hóesés után gyenge fagy, s utánna az idő ugy meglágyult, hogy 14 és 15-én tökéletes tavaszi napjaink voltak. A havat, mintha csak elfujták volna, ugy eltünt; a lapályokon áradások, most legalább a molnárok sem panaszkodhatnak. A gabnaár meglehetős szilárdan tartja magát; a rosszabb utak miatt kevés termék szállittatik, s azonnal vevőkre talál. A hizott sertvések ára jól felrugott, s a multhoz mérve, nagyon kevés hajtatik a piaczokra. A zsir ára is emelkedik; általában az élelmiczikkek méregdrágák. (m. p.)

HIRDETÉSEK.

FESSELHOFER JÓZSEF

nagy-kanizsai füszerkereskedőnél kapható a

Pagliano szirup,

mely gyógyszer a vér- és nedvtisztítás természetes elve szerint a gyógyászatban eddig teljesen ismeretlen növények nedvéből levén készítve, a testből minden romlott, vizenyős és az egészséges részeket is felmaró nedveket eltávolít, s igy még azon betegségekből is kigyógyít, melyek eddig átalán gyógyíthatlanoknak tartattak, amint ezt a tapasztalás fényesen igazolja.

Miután ezen gyógyszert egyenesen annak feltalálója- és készítőjétől kapom, annak valódiságáért mindenkor kezeskedhetem.

Magyar s német használati utasitással ellátva 1 üveg ára **1** frt **20** kr. o. é.

Ugyanott kaphatók jutányos áron mindennemü kerti veteménymagvak, erdei fa- és fümagok, valamint mindenféle gazdasági takarmány magvak, különösen: francia luczerna, stajer lóhermag, burgundi tarrórépa és francia perjemag stb. stb.

Nagy választékban feltalálhatók ugyanott jutányos áron különféle bőjties ételek, u. m.: szárdina, ángolna, viza, hüring, szardella, száraz és áztatott tőkehal. Továbbá különféle sajtok, u. m.: parmasan, ementhali, sztrachino, groi, liptai s brinza.

Végre mindennemü 1864-iki töltésü savanyu és keserü

ásványvizek.

Löwinger Izrael,

nagy-kanizsai nagy-kereskedő, tudatja mindenkivel, hogy rég elbocsátott pinczemestere **Goldschmidt Jakab**, neve alatt pénzt hajt be, figyelmezteti az illetőket — ne fizessenek semmit ezen csalónak, mert nem fogja betudni számadásaikba; egyszersmind kinyilatkoztatja: hogy annak, a ki Goldschmidt Jakabot kézhez keríti — 10 frt ó é. jutalmat ad.

Grossherzogliches

Badisches Staats-Anlehen.

Ziehung am 29. Februar 1864.

Hauptgewinne des Anlehens sind: **Gulden: 40,000, 35,000, 15,000, 10,000, 5000, 4000, 2000,** bis abwärts **fl. 47.**

1 Loos für obige Ziehung kostet fl. 4 öst. W.
3 Loose „ „ „ kosten „ 10 „ „
7 „ „ „ „ „ „ 20 „ „

Bestellungen hierauf beliebe man baldigst unter Beifügung des Betrags direct an Unterzeichneten einzusenden, wogegen sofort die Loose, sowie nach stattgehabter Ziehung die Liste prompt **franco** zugeschickt werden.

Das Bank- und Wechselgeschäft

L. Steindecker-Schlesinger in Frankfurt a. M.

☞ Nachträglich bemerke noch, dass in jüngster Zeit bedeutende Treffer durch meine Vermittlung gewonnen wurden.

Hirdetés.

Nagy-Kanizsán pesti utcza végén, az ugynevezett **„utolsó garas"** korosma, 3½ hold belsőséggel, 5 épület, jó lakház, pincze, kocsiszin, pajta, istállók, 27 hold szántóföldd el vagy a nélkül is szabadkézből eladó; venni szándékozók jelentsék magokat alulirt tulajdonosnál. Kanizsán 1864-iki január 15-én.

Horváth János h. ügyvéd
405. sz. házban.

Wajdits József könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán, következő legujabb könyvek kaphatók:

Egy porladó sziv levelei. Egy kötet. Irta Roboz István. 1 frt.
A nők titkai és betegségei. Egy kötet. Irta dr. Albrecht J. F. E. 50 kr.
A magyar királyság állaprajza. Egy kötet. Irta Demerácz N. János. 1 frt.
Kanizsa város története. Egy kötet. Irta Horváth Gyula. 60 kr.
Szent beszédek, a nagy bőjtre. Két kötet. Németből fordította Huszár Károly. A két kötet 3 frt.
Növény honositás. Egy kötet. Irta Katona Dénes. 50 kr.
Lisznyay Kálmán. Egy kötet. Irta Németh János. 2 frt.
A nőkkel való közlekedésről. Egy kötet. Összeszedte Eberhard Ágoston, magyarította Murányvári. 1 frt 30 kr.
Nagybőjti beszédek a tékozló fiuról. Egy kötet. Irta Pellet Ödön. 1 frt.
Czáf-irat, Renan Jézus életére Poujoulattól. Egy kötet. Magyarította Bodnár Zsigmond. 86 kr.
Mi a magyarnak hazája. Egy füzet. A szöveget irta Prokovszky Dániel, hangjegyekre áttette Bodnár Ignácz. 30 kr.
Fajkeletkezés. Egy kötet. Irta Rónay Jácint. 2 frt.
Szeretet és tisztelet tolmácsa. Egy kötet. Irta Szeberényi Lajos. 70 kr.
Magyar fényképész. Egy kötet. Irta Tömösváry László. 2 ft 20 kr.
A hü lelkipásztor. Egy kötet. Weinhoffer után, a szombathelyi növendékpapság. 2 frt 20 kr.

Nemkülönben, ügyvédek s kerületi jegyzőknek szükséges mindennemű nyomtatványok u. m. meghatalmazások, öröklevelek, szerződések, leltárak, tabellák; nevezett könyvkereskedésben készen kaphatók.

Ugyanott

egy már használt, de azért jó állapotban levő Beregszászi-féle zongora eladó ⅔-rész árért, mint mennyibe uj-állapotban került. Venni szándékozók — jelentsék magukat e lapok kiadó-hivatalában.

Wajdits József kiadó, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.